

Beslut om bildande av naturreservatet Åkeboda i Kristianstads kommun, Skåne län

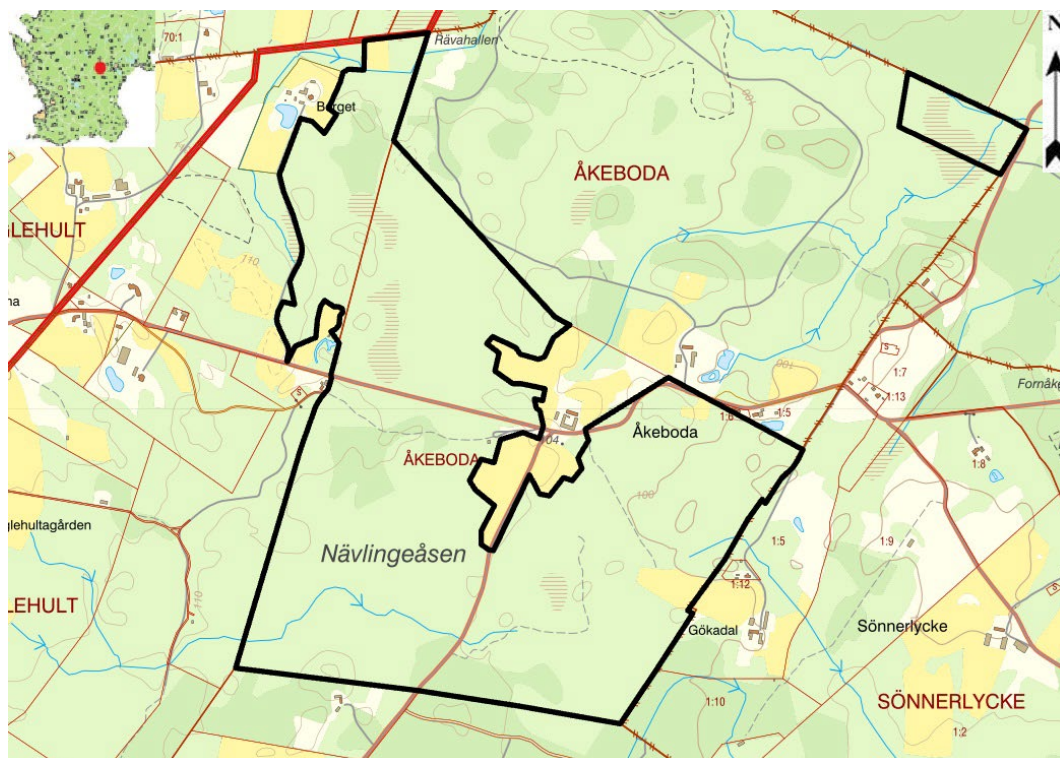
Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som anges med kraftig svart heldragen linje på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets gränser ska märkas ut i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

I enlighet med 3 § förordning om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 5.

Med stöd av 21 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. utser länsstyrelsen Stiftelsen OD Krooks donation i Kristianstads län som förvaltare för den del av naturreservatet som framgår av bifogad karta (bilaga 4). För övriga delar av naturreservatet är Länsstyrelsen förvaltare.

Naturreseptatet avgränsas med svart heldragen linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan. Skala 1:10 000

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Åkeboda
Kommun:	Kristianstad
Natura 2000-ID:	-
DOS-ID ¹	1132489
Gränser:	Området begränsas av mitten av svart heldragen linje på till detta beslut bifogad karta (bilaga 1)
Berörd fastighet:	Del av Bockeboda 1:1 och Maglehult 2:20 i Kristianstads kommun
Markägarkategori:	Stiftelse och enskild
Läge:	Cirka 15 km väster om Kristianstad
Koordinat centralpunkt:	E 432700, N 6209600 (SWEREF 99 TM)
Vattenförekomst:	Vramsån-Ryabäcken-Källa och Ryabäcken WA26860616 WA97181066
Inskrivna nyttjanderätter:	Finns i akten
Gemensamhetsanläggning:	Finns i akten
Areal:	Cirka 128,1 hektar, varav land cirka 128,1 hektar
Förvaltare:	Stiftelsen OD Krooks donation i Kristianstads län och Länsstyrelsen

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och sumpskog ska bevaras, vårdas och restaureras. I delar ska möjlighet till återupptaget skottskogsbruk medges. I området förekommande värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter ska skyddas, återställas och nyskapas. Underlätta etablering för de arter, i synnerhet hotade arter, som är beroende av ädellövskog. Områdets vattenregim ska bevaras och om möjligt restaureras i syfte att öka den kvarhållande vattenförmågan inom området. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet uppnås genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla ädellövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

- Bevara, vårda och restaurera sumpskog, både som skogsform och för stubb-skottsbruk,
- Låta beta delar av området med nötkreatur,
- Ej transportera ut lövved,
- Omföra granplanteringar till ädellövskog,
- Bevara och utveckla de skogliga fältskikten,
- Efter utredning: lägga igen avvattande dike,
- Inplantera inhemska arter som är i behov av områdets biotoper, i synnerhet arter knutna till ädellövskog, lokal proveniens ska eftersträvas,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att underhålla enklare leder, uppsätta och underhålla några enklare bänkar och bord.

Inom området ska nödvändiga åtgärder vidtas för att uppnå syftet med naturreservatet. Syftet ska även uppnås genom att utvärdera och anpassa skötseln i överensstämmelse med ny kunskap om biologiska värden.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär, yt- eller dräneringsförhållanden som att borra, spränga, gräva, plöja, schakta, rensa, fylla ut eller dika eller annan markberedning,
2. uppföra byggnad, mast, jaktorn, luftledning, vindkraftverk eller annan anläggning,
3. plantera eller så buskar och träd,
4. avverka träd och buskar, gallra, röja, ta bort dött träd eller vindfälle eller på annat sätt påverka vegetationen,
5. uttransportera lövved,
6. utlägga strö eller dylikt, stödutfodra,
7. låta djur som är under behandling med långtidsverkande avmaskningsmedel beta, eller att avmaska betesdjur, eller släppa avmaskade betesdjur tidigare än 14 dagar efter avmaskning,
8. åstadkomma körskador,
9. utfodra jaktbart vilt.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom reservatet

1. utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. skötsel av skogsmark innefattande naturvårdsåtgärder (exempelvis skapande av död/döende ved, avveckling av granplanteringar, plantering av lövträd) enligt bilaga 2,
4. skötsel av stubbskottskog och kärrmad genom återkommande avverkningar och bete, enligt bilaga 2,
5. efter utredning: igenläggning eller återskapande av naturligare bäckfåra, enligt bilaga 2, som ej påverkar utanför naturreservatet liggande mark,
6. bekämpning av invasiva och/eller främmande arter,
7. inplantering av inhemska arter vilka är knutna till biotoperna i reservatet,
8. utförande av åtgärder, av mindre karaktär, för arter som är knutna till områdets ädellöv- och sumpskogsbiotoper,
9. uppsättning av holkar,
10. utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet, enligt bilaga 2,

11. undersökningar och miljöövervakning av djur-, svamp- och växtlivet samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. gräva, borra, måla eller på annat sätt skada mark, sten, stenmur eller naturföremål,
2. parkera eller ställa upp husvagn, husbil eller liknande under tiden kl 00:00 – 05:00,
3. elda annat än med friluftskök eller på anvisad plats
4. ta med hund (eller annat sällskapsdjur) som inte hålls i fysiskt koppel,
5. under tidsperioden 1 april-15 juli anordna och organisera tävling eller träning utanför väg eller markerad led. Övrig tid ska reservatets förvaltare alltid informeras,
6. gräva upp växter,
7. föra bort död ved, bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående eller liggande träd och buskar,
8. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar,
9. uppföra någon form av anläggning eller placera ut för reservatet främmande föremål.
10. dumpa trädgårdsavfall,

Det är förbjudet utan länsstyrelsens skriftliga tillstånd att:

11. samla in ryggradslösa djur, t.ex. skalbaggar eller mollusker,
12. placera eller sätta upp snitsel, orienteringskontroll eller liknande anordning annat än tillfälligt, högst tio dygn, under förutsättning att kontaktuppgifter och datum för uppsättning anges på de utplacerade föremålen.

Undantag från föreskrifter

Ovanstående föreskrifter under A och C utgör inte hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel enligt vad som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- förvaltarens utveckling av området, inom fastigheten Bockeboda 1:1, med nya anläggningar för friluftslivet, som parkeringsplatser, leder, eldstäder och rastplatser, förutsatt att dessa placeras utan att höga naturvärden påverkas negativt.
- länsstyrelsens tillsyn av området,
- driftåtgärder av vid tidpunkten för detta beslut befintliga vägar, vändplatser och parkeringsplatser för motorfordon, vägkanter, vägdiken eller enskilda

brukeningsvägar. Exempel på driftåtgärder som ovan åsyftas är: lagning av mindre beläggningsskador och potthål, röjning och slåtter av vägsränner eller rensning av vägtrummor och vägdiken och kapning av överhängande grenar, eller väghållarens nedtagning av för allmänheten farliga träd längs med väg, vändplats eller parkeringsplats,

- förvaltarens nedtagning av för allmänheten farliga träd (längs med vägar, leder, rastplatser etc).
- djurhållares underhåll av anläggningar och ledningar för betesdjuren (vatten, staket etc).
- Underhållsrensning av lagakraftvunna dikningsföretag eller lagliga diken. Inför utförande av arbetet ska verksamhetsutövaren informera förvaltare och länsstyrelsen om åtgärden.
- Restaurering av hydrologin, inklusive åtgärder i närliggande terrester miljö, som lägga igen avvattade diken, återskapa naturligare bäckfåror eller blöt-lägga mark.
- drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt av vid tidpunkten för detta beslut befintliga ledningar och anläggningar tillhörande staten, kommunen, el-, energi- och teledistributör samt markägaren. Inför utförande av arbetet ska förvaltare för respektive del inom naturreservatet informeras om åtgärden. Vid akuta underhållsåtgärder kan förvaltare informeras i efterhand, dock senast inom fem arbetsdagar från det att arbetet har inletts.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på skötsel och brukande

- A1 gäller ej nedläggning av nya ledningar längs med väg. Naturreservatets förvaltare för respektive del inom naturreservatet ska kontaktas i god tid innan arbetet påbörjas.
- A1 gäller ej plöjning eller omläggning av vall på åkermark, markerad på bilaga 3.
- A4 gäller ej arrendatorns kapning av grenar som går ut över åkermark markerad på bilaga 3.
- A4, A8, C1 och C7 gäller gallring eller slutavverkning av befintliga avdelningar med granplanteringar enligt bilaga 3, där markägaren äger rätten till virket. Granplanteringar ska inom Bockeboda 1:1 nedtas före 2033-12-31 och inom Maglehult 2:20 nedtas före 2035-12-31. När åtgärderna är slutförda upphör undantaget att gälla. Om avverkning inte sker före utsatt tid får länsstyrelsen låta avverka barrbestånden. Länsstyrelsen är överens med markägaren till Maglehult 2:20 att länsstyrelsen röjer ner övriga granplanteringar inom fastigheten.
- A6 gäller ej stödutfodring i samband med flytt av djur eller som stöd vid enbart vinterbete (september- april). Djurägaren är skyldig att informera naturreservatets förvaltare inom respektive del av naturreservatet om förestående stödutfodring. Förvaltare avgör var stödutfodringen ska ske,

- C2 gäller ej vändplatsen på fastigheten Maglehult 2:20 vid användning i samband med brukande av fastigheten Maglehult 2:20, så som parkering vid, av och pålastning av skogsmaskin, ställplats för släpvagn eller liknande.

Undantag från reservatsföreskrifter med avseende på jakt

- A2 och C9 gäller ej maximalt 6 jakttorn (stationära eller mobila) inom fastigheten Bockeboda 1:1 och 2 jakttorn (stationärt eller mobilt) inom fastigheten Maglehult 2:20. Tornens placering får variera beroende på vad som avses jagas. Tornen bör om möjligt placeras väl dolda från led, men detta ska vägas mot risken för skador på mark och vegetation vid om-/utflyttning av tornen.
- A9 och C9 gäller ej efter länsstyrelsens skriftliga tillstånd utplacering av spri-dare som sprider majs eller spannmål i syfte att kunna reducera viltstammen.
- C4 och C12 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser.

Övriga undantag

- C8 gäller ej insamling av enstaka beläggsexemplar (av svårbestämda arter), under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande nationell databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.
- C9 gäller ej efter länsstyrelsens skriftliga tillstånd utplacering av geochachar.
- C11 gäller ej håvning, handplockning eller annan selektiv metod som inte förstör djurets livsmiljö, med efterföljande återutsättning inom naturreservatet. Kravet på återutsättning gäller inte enstaka beläggsexemplar (av svårbestämda arter) av varje art under förutsättning att fynden registreras i Artportalen, eller motsvarande databas för hotade arter, och att insamlandet inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna.
- C12 gäller ej utsättning av de markeringar orienteringsverksamheter nyttjar vid banutläggning.

Upplysningar

Länsstyrelsen får enligt 7 kap 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter. Länsstyrelsen vill också upplysa om att föreskrifter meddelade med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken (föreskrifterna under rubriken C ovan) gäller omedelbart även om beslutet överklagas. Dessutom gäller andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser. Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa svamp-, växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap miljöbalken och artskyddsförordningen,

- 7 kap 1 § miljöbalken. Var och en som utnyttjar allemansrätten eller annars vistas i naturen ska visa hänsyn och varsamhet i sitt umgänge med den,
- Anmälningssplikten enligt 12 kap 6§ miljöbalken för verksamheter eller åtgärder som väsentligen kan komma att ändra naturmiljön gäller även om de inte är förbjudna enligt reservatets föreskrifter,
- Anmälnings- eller tillståndsplikt enligt 11 kap miljöbalken för verksamheter som innebär påverkan på vattens djup eller läge, exempelvis anläggningsarbeten i vatten, dämning, vattenbortledning eller anläggning av våtmark,
- 2 kap, Kulturmiljölagen (1988:950) med bestämmelser om skydd av fornlämningar mm,
- Terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- 15 kap 26 § miljöbalken om förbud mot nedskräpning,
- Lokala, kommunala ordningsföreskrifter.

Allemansrätten

Allemansrätten har stor betydelse för våra möjligheter att vistas i naturen, den ger oss alla möjligheten att tillfälligt och hänsynsfullt vara i naturen. Även organisationer och turistföretag kan dra nytta av allemansrätten i sin verksamhet även om allemansrätten i grunden gäller för enskilda individer. Samtidigt medför allemansrätten också skyldigheter att inte förstöra något eller störa markägaren eller andra som är ute i naturen. Större grupper bör samråda med markägaren. Inom naturreservat kan delar av allemansrätten vara begränsad genom reservatsföreskrifter.

Vid aktiviteter som inte förbjuds av reservatsföreskrifterna men som kan medföra en väsentlig förändring av naturmiljön, ska anmälan om samråd enligt 12 kap 6 § Miljöbalken ske med Länsstyrelsen. Samråd kan krävas för stora tävlingar, evenemang eller aktiviteter som medför omfattande slitage eller markskador.

Beskrivning av området

Landskap och geovetenskapliga bevarandevärden

Området ligger cirka 15 kilometer väster om Kristianstad uppe på Nävlingeåsen. Området runt omkring består av ädellövskogar, granplanteringar och spridd bebyggelse. Berggrunden består av granit. Jordarten består av sandig morän med inslag av två mindre kärrtorvsområden, ett mindre område med grusig morän samt ett mindre område med isälvsediment i nordväst.

Markanvändning och kulturhistoriska bevarandevärden

Området har påfallande mycket få registrerade fornlämningar. Den enda registrerade utgörs av resterna av en linbastu som är 16x9 meter. Kring fastigheten Bockeboda 1:1

ytterkant löper en stenmur, så även kring åkrarna inne på fastigheten. Rester av en äldre svängd vånga stenmur finns också på fastigheten.

Biologiska bevarandevärden

Åkeboda utgör en större sammanhängande bondeskog bestående av en mosaik av ädellöv- och sumpskogar. Av 113 hektar bedöms 104 hektar utgöras av värdekärna vilket är en mycket hög andel av områdets totala areal. I området finns inga diken, skogsbilvägar och i princip inga stubbar. Brukandet under mycket lång tid har i princip endast bestått i uttag av virke för gårdens egna behov. Skogen är virkestät, olikåldrig och mängden död ved ökande. I området finns helt opåverkade större skogskärr. Bäckarna i området har en naturlig utbredning. Flödesregimen i kombination med skogens utseende bedöms vara av nationellt intresse att bevara. I området förekommer barbastell (NT), nordfladdermus (NT) och större brunfladdermus. Inom området har vid fältbesök bl.a. häckande skogsduva, trädkrypare, nötväcka, spillkråka, större hackspett, grönsångare (NT), vårtordyvel (NT), porlav, skriftlav påträffats.

Friluftsvärden

I området finns i dagsläget inga leder eller parkeringsplats. Däremot finns goda möjligheter att anlägga så väl vandringsleder som parkeringsplats om resurser tilldelas för detta ändamål.

Skälen för beslutet

Området som ligger i utkanten av kommungränsen får betecknas som bortglömt gällande naturvärdesinventeringar. Mycket naturvärden och strukturer har utvecklats sedan Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering för cirka 30 år sedan.

Området är unikt i Skåne då det i princip helt saknar diken, med undantag på en sträcka av 50 meter. Vattnet har fått leta sig själv fram i terrängen med en mycket spännande flödesregim som följd. I denna fråga är området ett referensobjekt för hur skogsvattendrag sett ut i Skåne.

Området utgör en bondeskog i vilken uttag av ved har skett synnerligen sparsamt sedan mycket lång tid tillbaka. Det finns ytterst få stubbar i skogen. Området kan därmed klassas som en kontinuitetsskog. Med undantag av de granplanteringar som skett på tidigare mindre lyckor i skogen finns inga tydliga trädbeståndsområden, utan träden har tillåtits växa upp där de har grott. Området domineras av äldre bok, med inslag av ek, klibbal, tall, gran, lind, fågelbär och lönn. Mängden död ved är ökande i hela området. Många träd har död ved uppe i kronorna. I många träd förekommer bl.a. fnöskticka, klibbticka och björkticka. Fältskiktet är varierande med både arter som indikerar mer näringsfattigare förhållanden som vitsippa, ekorrbär och blåbär och mer näringsrikare förhållanden som gulplister, gullpudra och harsyra.

Områdets storlek och läge på Nävlingeåsen medför att området härbärgerar och kommer kunna härbärgera många hotade och sällsynta arter. Området är en hotspot gällande lavar, mossor och fladdermöss och utgör en viktig reträttplats för många arter som är hotade pga omlandets markanvändning med produktivt skogsbruk. Vidare är området viktigt för att stärka den gröna infrastrukturen i form av "step stone" mellan naturreservat i omlandet.

Med all sannolikhet kommer riktade inventeringar resultera i att antalet påträffade rödlistade arter i området kommer att öka. Särskilt troligen avseende fungan. Området har mycket höga naturvärden och kan med restaurerings- och skötselåtgärder få ännu högre naturvärden.

Det föreslagna naturreservatet har angivits som skyddsvärt ur naturvårds- och avseende regional och kommunal nivå och omfattas eller ingår i:

- **Skogsstyrelsens utpekande:** Inventering skedde år 1995 på fastigheten då tre mindre naturvärden identifierades. Bokskog (0,4 ha) och två alsumpskogar på vardera (0,3 ha).
- **Kristianstads kommuns naturvårdsplan:** Området är ej upptaget i kommunens naturvårdsplan.
- **Grön infrastruktur:** Området ingår i ett kluster av ädellövskog.
- **Närliggande naturreservat:** Området ligger emellan ädellövskogsreservaten Östra Ejaröd cirka 3 km västerut, Heljestad cirka 3 km sydväst och Uddarp cirka 7 km österut. Linderödsåsens nordsluttning ligger cirka 8 km syd västerut.
- **Fornlämningar:** En linbastu. I övrigt förekommer flera oregistrerade stenmurar.
- **Dikningsföretag:** Saknas.
- **Rödlistade arter:** I området finns bl.a. ask (EN), barbastell (NT), nordfladdermus (NT), grönsångare (NT), spillkråka (NT) och vårtordyvel (NT).
- **EU:s art – och habitatdirektiv 92/43/EEG:** barbastell, (*barbastella barbastellus*) bilaga II (områden ska avsättas för arten) och IV (strikt skydd) och nordfladdermus (*Eptesicus nilssonii*) IV (strikt skydd).
- **Fågelarter enligt EU:s fågeldirektiv bilaga 1, för vilka särskilda skyddsområden skall avsättas:** Spillkråka, *Dryocopus martius* (A236) födosökande (främst vintertid).

Länsstyrelsens bedömning

Inkommen anmälan om frivilligt formellt skydd har stämts av gentemot poängmodell för prioritering av objekt, Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län. Objektet bedöms tillhöra länets bättre hälft, vara större än 10 hektar. Mer än hälften av objektet innehåller prioriterad skogstyp som ädellövskog. Det finns slutligen starka synergier

mellan skogsbiologiska värden och värden i andra miljökvalitetsmål som ett rikt växt- och djurliv samt allmänna intressen. Objektet uppnår 7 poäng av maximalt 9 poäng.

Länsstyrelsens bedömning är att området bör avsättas som naturreservat av ovan redovisade skäl med syfte att bevara biologisk mångfald, skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer och återställa och nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter samt tillgodose behov av områden för friluftsliv, under enklare former.

Skyddet bidrar till att uppnå miljömålen "Levande skogar", "Ett rikt odlingslandskap" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Naturreservatet kommer att bidra till en stärkt grön infrastruktur i landskapet och spridning av skyddsvärda arter.

Området berörs inte av några riksintressen. Förordnandet är förenligt med grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenresurser samt med kommunens översiktsplan.

Bestämmelser som beslutet grundar sig på

Enligt 7 kap. 4 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen förklaras som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet.

Enligt 7 kap. 5 § miljöbalken ska i beslutet anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Om det behövs för att tillgodose syftet med ett naturreservat, får länsstyrelsen enligt 7 kap. 6 § miljöbalken förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla vissa intrång.

Om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet får enligt 7 kap. 30 § miljöbalken länsstyrelsen besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom det skyddade området.

Intresseprövning

Länsstyrelsen har tagit del av inkomna yttranden och finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen, i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken, att det för att skydda och vårda de värden som beskrivits ovan finns skäl att besluta om att bilda ett naturreservat i området, att besluta om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa en skötselplan.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har genomfört en konsekvensutredning av ordningsföreskrifterna i enlighet med 3 § Förordning (2024:183) om konsekvensutredningar. Länsstyrelsen gör bedömningen att ordningsföreskrifterna innebär vissa inskränkningar av allemansrätten som är nödvändiga för att skydda områdets naturvärden. Restriktionerna är inte av sådan omfattning att de innebär allvarligt försvårande av allmänhetens möjligheter att utnyttja området.

Ekosystemtjänstbedömning

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter inrättande naturreservatet har på olika ekosystemtjänster och har kommit fram till att det inverkar positivt på flertalet ekosystemtjänster, se tabell nedan.² Bedömningen är att påverkan på ekosystemtjänsterna sammantaget stärker motiven för inrättande av naturreservatet.

² Enligt Naturvårdsverkets förslag på ekosystemtjänster inom olika naturtyper <http://www.naturvardsverket.se/upload/stod-i-miljoarbetet/vagledning/skyddade-omraden/process-naturreservat/beslut/beslut-om-bildande-naturreservat.pdf>

Kategori	Ekosystemtjänst	Inverkan
Försörjande	Genetiska resurser hos vilda arter	Positiv
Försörjande	Jakt	Positiv och negativ
Försörjande	Virke och fibrer	Negativ
Försörjande	Bioenergi från skog	Negativ
Reglerande och upprätthållande	Träd och skogars reglering av mikroklimat, temperatur och luftfuktighet	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Livsmiljöer som t.ex. lek- och spelplatser, boplatser och rastplatser för fåglar och fiskar.	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolbindning utförd av växter	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Dämpning av avrinning och flöden	Positiv
Reglerande och upprätthållande	Kolinbindning av återvätad mark	Positiv
Kulturella	Naturarv, exempelvis bevarandet av naturens värden för framtida generationer.	Positiv
Kulturella	Icke organiserat friluftsliv	Positiv
Kulturella	Resurs för forskning	Positiv
Kulturella	Estetiska värden t.ex. boende vid naturskön miljö, rekreativaktiviteter och turism i ostörd miljö	Positiv
Kulturella	Kulturarv t.ex. användning av naturliga miljöer av andliga eller historiska orsaker	Positiv
Stödjande	Biologisk mångfald inkl. bevarande av genpool, habitat och hotade arter	Positiv
Stödjande	Näringsämnes-cirkulation - vattnets kretslopp	Positiv
Stödjande	Ekologiska samspel t.ex. näringsvävares dynamik, interaktioner mellan trofiska nivåer, evolutionära processer	Positiv

Ärendets handläggning

I mars 2021 inkom dåvarande markägare med avverkningsanmälan för del av skogen. Efter samtal tecknade dåvarande markägare, genom god man, ett femårigt naturvårdsavtal år 2021 avseende all ädellövskog på fastigheten. Markägaren gick ur tiden år 2023 och testamenterade hela fastigheten till Barncancerfonden och Rädda barnen. Länsstyrelsen kontaktade dessa och inledde samtal om naturreservatsbildning och sammanförde dem under processens gång med stiftelsen OD Krooks donation i län, till vilken både Barncancerfonden och Rädda barnen valde att sälja fastigheten i januari 2024 till stiftelsen.

Den 12 januari 2024 inkom stiftelsen med intresseanmälan om formellt skydd av skog till länsstyrelsen gällandes Åkeboda 1:2.

Den 13 maj 2024 inkom markägaren till Maglehult 2:20 med intresseanmälan om formellt skydd av skog till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har i samråd med markägarna upprättat förslag till syfte, föreskrifter och skötselplan.

Intrångsersättning har utbetalts till markägarna år 2025.

Ärendet remitterades under perioden 2025-05-30 till den 2025-08-01, då berörda sakägare förelades att yttra sig över framtaget beslutsförslag. Inkomna yttranden och Länsstyrelsens bemötande återfinns i bilaga 6.

Området är inte slutligt inmätt, varför den slutliga gränsen kan komma att ändras något. Slutlig gräns kommer finnas i NVR och på lantmäteriets registerkarta.

Skötselplan och förvaltning av naturreservatet

Skötselplan

Enligt 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. framgår bland annat att en skötselplan ska fastställas vid bildande av ett naturreservat. Skötselplanen finns bilagt till detta beslut, se bilaga 5.

Förvaltning

Länsstyrelsen Skåne är förvaltare av naturreservatet, med undantag av rasterat område på bilaga 4, som Stiftelsen OD Krooks donation i Kristianstads län förvaltar. Förvaltaren ska fortlöpande, minst årligen, samråda med varandra och med markägare, arrendatorer, berörda myndigheter och andra berörda vid förvaltningen.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, se bilaga 8.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling, Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse var införd i ortstidning.

Underskrifter

Detta beslut har fattats av länsöverdirektör Ola Melin. I den slutliga handläggningen har även deltagit avdelningschef Olof Liungman, enhetschef Cecilia Backe, länsassessor Caroline Tornhill och naturvårdshandläggare Johan Johnmark, föredragande.

Detta beslut har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

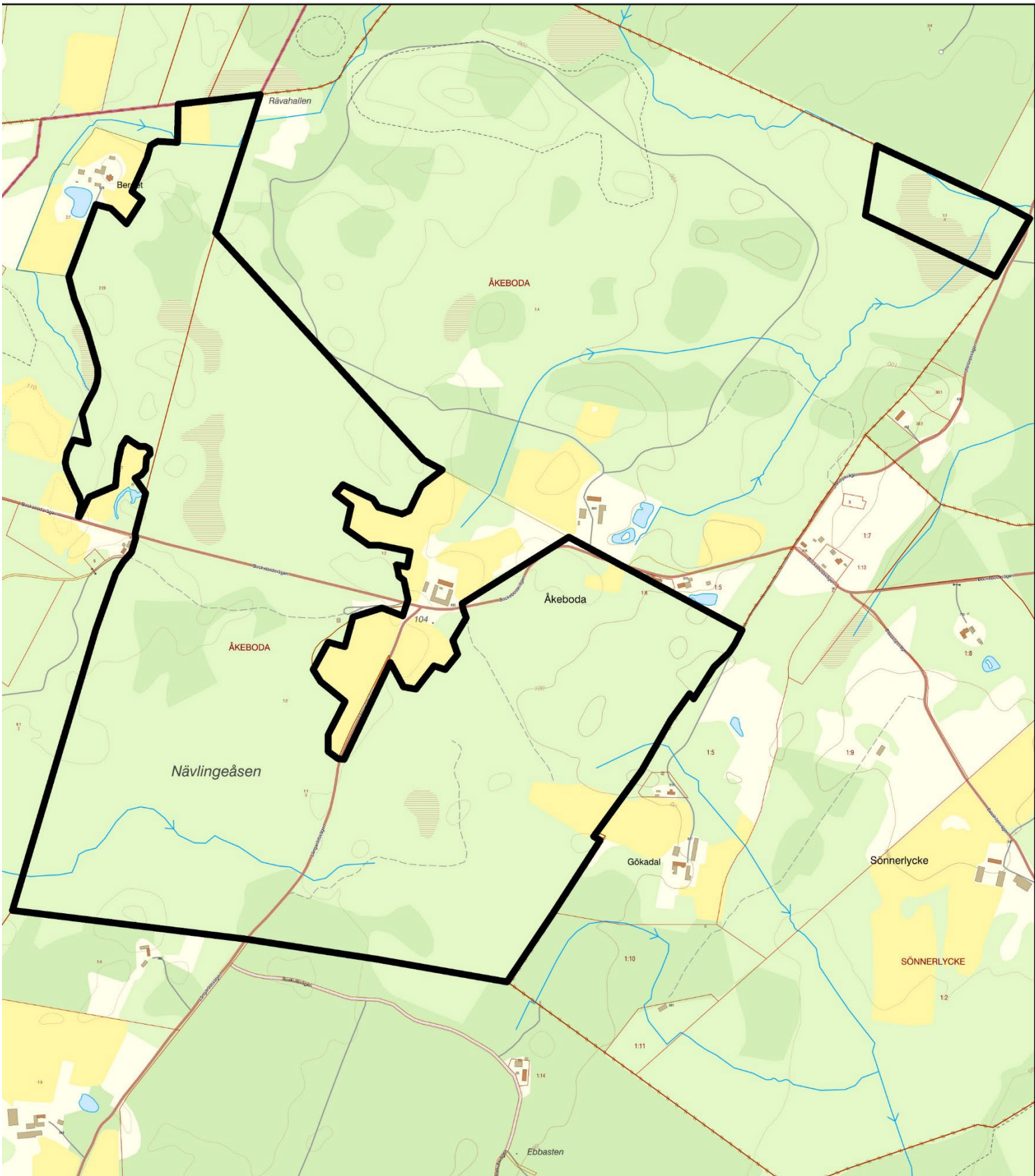
Ola Melin

Johan Johnmark

Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Kartor med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst in-trång
3. Karta med markerade undantag från föreskrifter
4. Karta över vilket område Stiftelsen OD Krooks donation i Kristianstads län är förvaltare
5. Skötselplan
6. Yttranden och länsstyrelsens bemötande
7. Sändlista
8. Hur man överklagar

För information om hur Länsstyrelsen Skåne behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilaga 1, Beslutskarta Naturreservatet Åkeboda i Kristianstads kommun

Naturreservatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan.

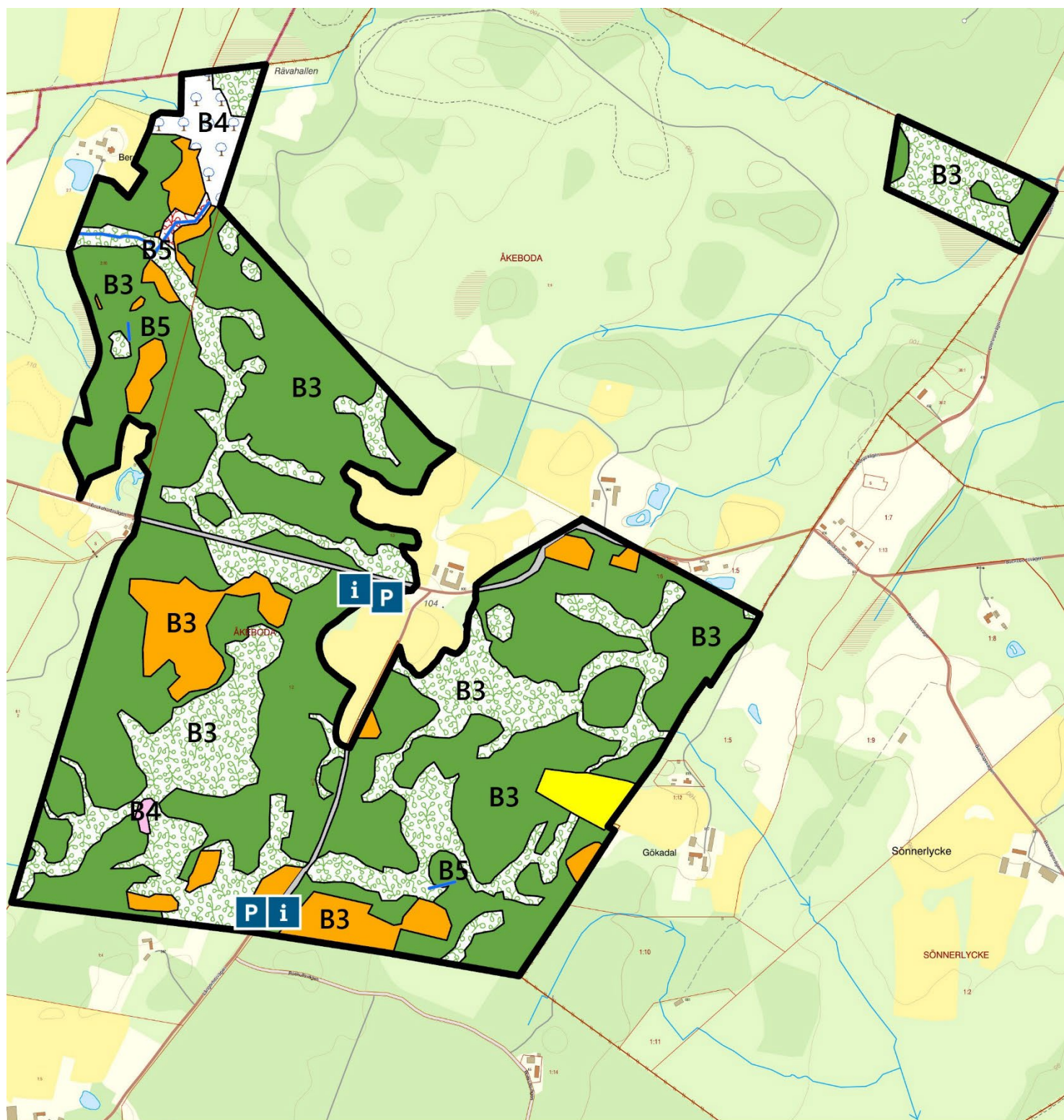
 Naturreservat

0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 30384-2024

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 2, Karta med markerade områden gällande föreskrifter med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång Naturreservatet Åkeboda i Kristianstads kommun

Område B3 gäller föreskrift B3. Område B4 gäller föreskrift B4 osv.

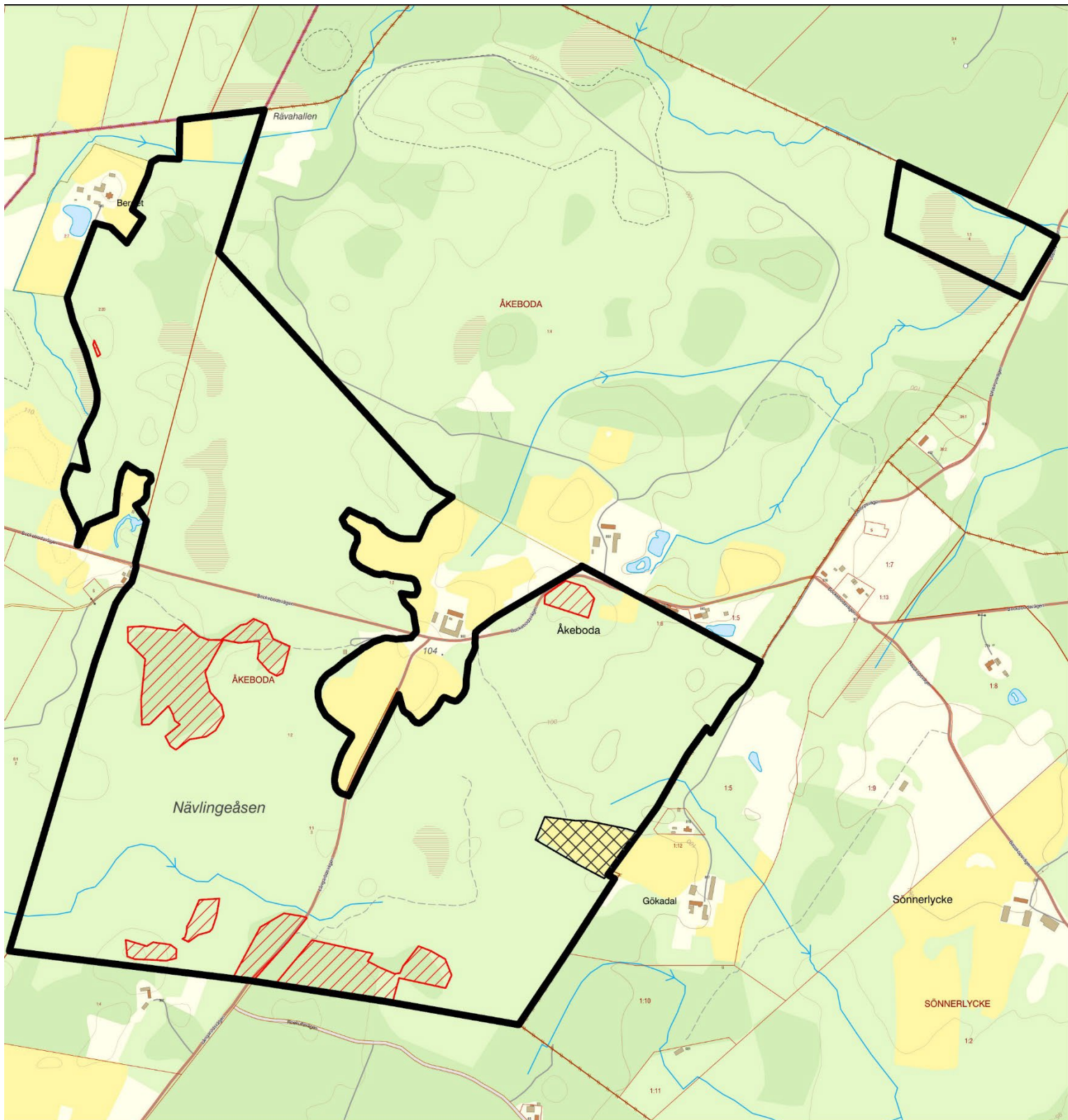
Informationsskyltarna gäller föreskriften B2 .

Markerad led gäller föreskriften B9. -ska kompletteras

0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 30384-2024

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 3, Karta med markerade undantag från föreskrifter Naturreservatet Åkeboda i Kristianstads kommun

Rödskrafferade områden där undantag från föreskrifterna A4, A8, C1 och C5 gäller gallring eller slutavverkning av befintliga avdelningar med granplanteringar, där markägaren äger rätten till virket. Granplanteringar ska inom Bockeboda 1:1 nedtas före 2033-12-31 och inom Maglehult 2:20 nedtas före 2035-12-31. När åtgärderna är slutförda upphör undantaget på att gälla. Om avverkning inte sker före utsatt tid får länsstyrelsen låta avverka barrbestånden.

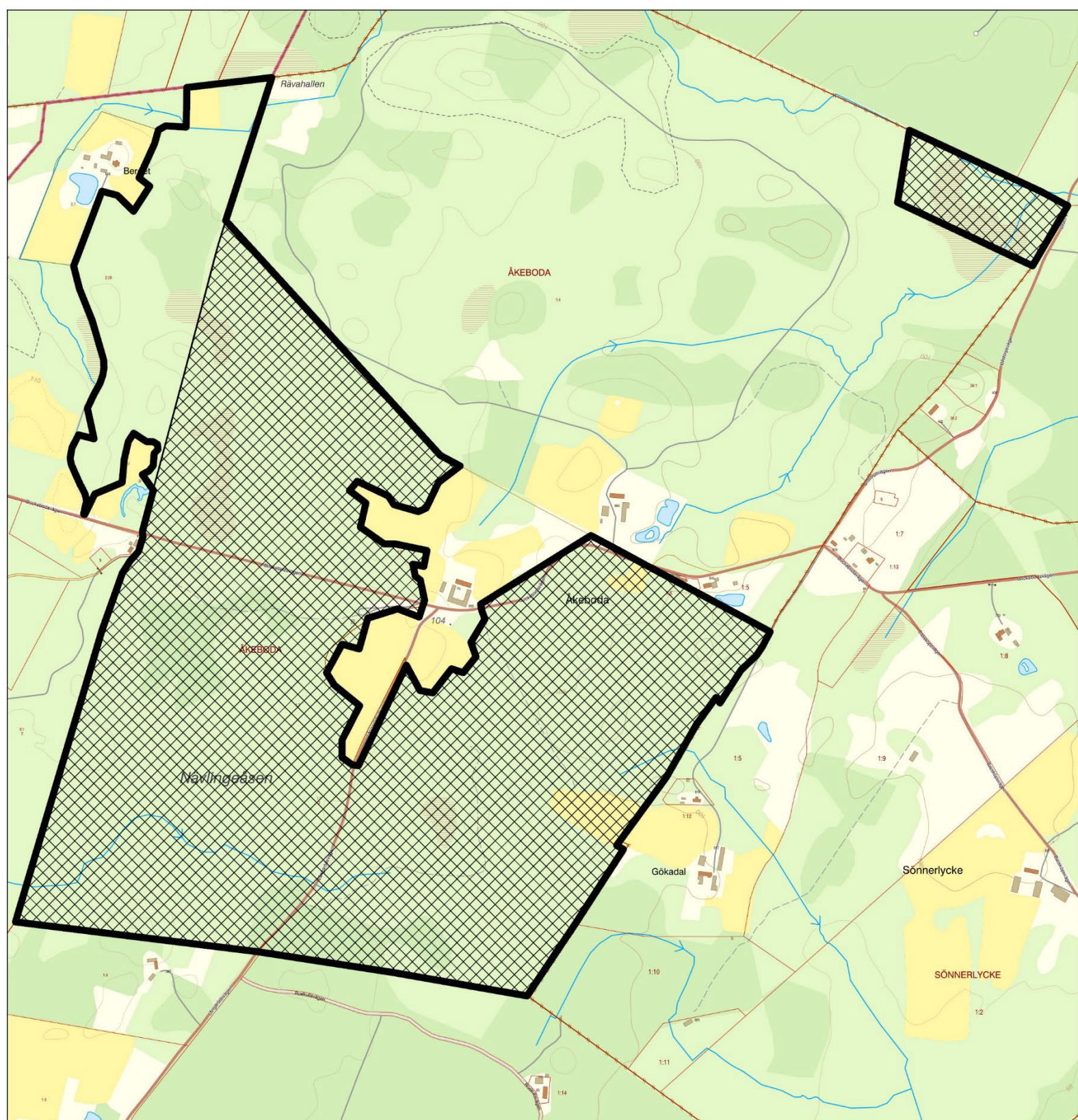
Föreskriften A1 gäller ej plöjning eller omläggning av vall på åkermark, markerad ovan med skrafferad svart yta.

0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 30384-2024

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga 4, Karta över vilket område Stiftelsen OD Krook i Kristianstads län är förvaltare

0 100 200 300 Meter

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 30384-2024

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Skåne

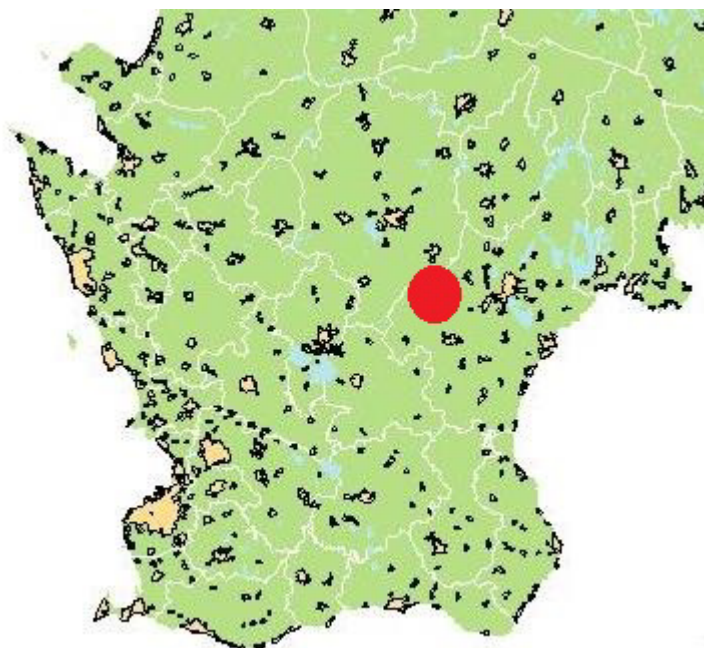
30384-2024

1290-278

Skötselplan för naturreservatet Åkeboda i Kristianstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Figur 1 Karta med naturreservatets ungefärliga läge

Fastställt: 2025-09-25
Planförfattare: Johan Johnmark
Diarienummer: 30384-2024, 1290-278
Omslagsbild: Ädellövsog i Åkeboda
Foton: Johan Johnmark

Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ÅKEBODA I KRISTIANSTADS KOMMUN	1
INLEDNING.....	6
1. SYFTET MED NATURRESERVATET	6
2. Beskrivning av området.....	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	9
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	9
2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning.....	9
2.2.3 Biologi	12
2.2.4 Friluftsliv	12
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?.....	13
3. ÖVERSIKT AV MÅL, SKÖTSELÅTGÄRDER OCH PLANERAD MARKANVÄNDNING	14
3.1 Övergripande mål	14
3.1.1 Generella åtgärder	14
3.2 Konsekvenser av klimatförändringar	14
3.3 Hydrologisk restaurering	15
3.4 Populationsstärkande åtgärder	16
3.4.1 Åtgärder för skogsduva	16
3.4.4 Åtgärder för fladdermöss	16
4 SPECIFIKA MÅL OCH SKÖTSELÅTGÄRDER FÖR SKÖTSELOMRÅDENA	16
4.1 Skötselområde Naturskogsliknade ädellövskog, cirka 77,3 hektar	17
4.1.1 Beskrivning:.....	17
4.1.2 Bevarandemål:.....	17
4.1.4 Skötselåtgärder:.....	18
4.2.3 Restaureringsåtgärder:.....	18
4.2.4 Skötselåtgärder:.....	18
4.2.1 Beskrivning:.....	19
4.4.2 Bevarandemål:.....	19

4.4.3 Restaureringsåtgärder:.....	19
4.3 Skötselområde Lövsumpskog cirka 33,1 hektar	20
4.3.1 Beskrivning:.....	20
4.3.2 Bevarandemål:.....	22
4.3.3 Restaureringsåtgärder:.....	22
4.3.4 Skötselåtgärder:.....	22
4.4 Skötselområde Stubbskottsskog, cirka 2,2 hektar	22
4.4.1 Beskrivning:.....	22
4.4.3 Bevarandemål:.....	23
4.4.4 Restaureringsåtgärder:.....	23
4.4.4 Skötselåtgärder:.....	23
4.5 Skötselområde Kärrmad, cirka 0,15 hektar	23
4.5.1 Beskrivning:.....	23
4.5.3 Bevarandemål:.....	24
4.4.5 Skötselåtgärder:.....	24
4.6 Skötselområde Åker, cirka 1,4 hektar	24
4.6.1 Beskrivning:.....	24
4.6.2 Bevarandemål:.....	25
4.6.3 Skötselåtgärder:.....	25
6 FRILUFTSLIV	25
6.1 Allmän inledning	25
6.3 Information	25
6.4 Parkering	25
6.5 Anläggningar och vandringsleder	26
6.6 Renhållning och sanitära anordningar.....	26
7 JAKT.....	26
8 UTMÄRKNING AV NATURRESERVATETS GRÄNSER.....	26
9 TILLSYN.....	26
10 DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING	26
10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder.....	26
10.2 Revidering av skötselplanen.....	26

10.3 Uppföljning av kostnader.....	27
11 Kostnadsansvar och prioriteringar	27
Markskötsel	27
Anläggningar	29
12 RÖDLISTADE ARTER.....	30
13 KÄLLOR.....	31
12.2 Kartor	31
BILAGA A. SKÖTSELOMRÅDESKARTA.....	32
BILAGA B. MÅLBILDSKARTA.....	33

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel – vilket redovisas i detta dokument.

Naturreservatet utgör också ett Natura 2000-område. Då gränserna för områdena inte helt sammanfaller kommer det att tas fram en separat bevarandeplan för området.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, till exempel en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1. Syftet med naturreservatet

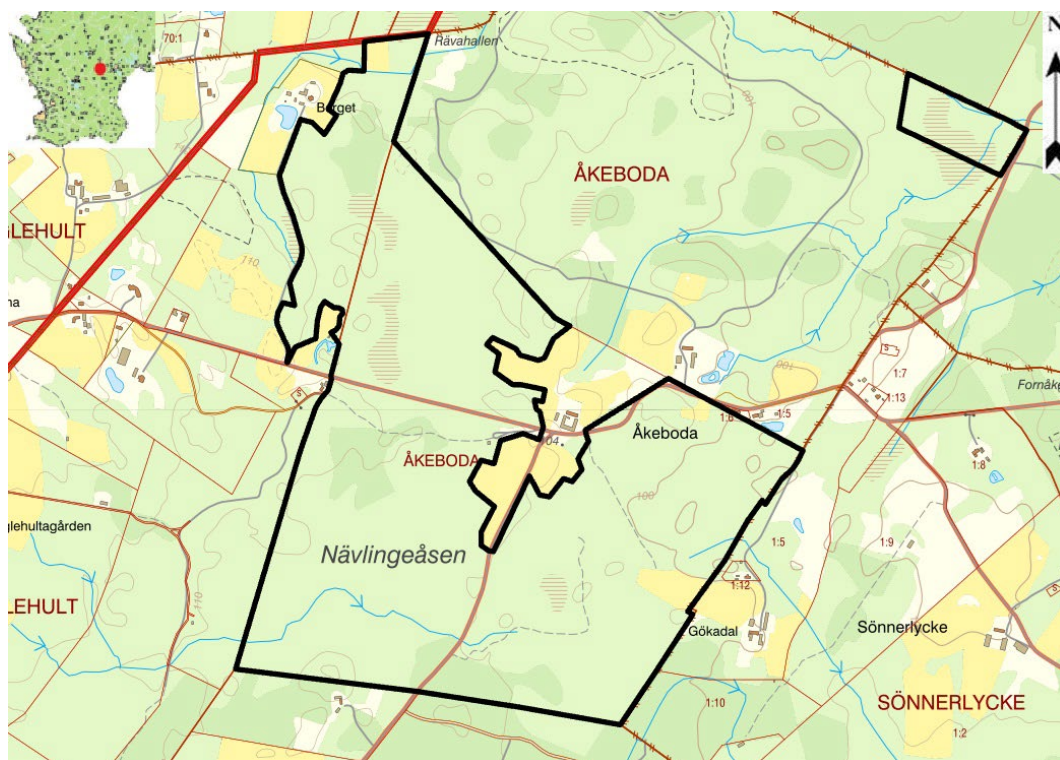
Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att skydda, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets ädellövskog och sumpskog ska bevaras, vårdas och restaureras. Områdets vattenregim ska bevaras och om möjligt restaureras i syfte att öka den kvarhållande vattenförmågan inom området. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska tillgodoses genom att:

- Bevara, restaurera och utveckla en flerskiktad ädellövskog, med inslag av luckor och gläntor,
- Bevara och utveckla ädellövskogen med avseende på ålders- och artmässig variation och förekomst av död och döende ved av olika arter, stadier och grovlekar,
- Aktivt fortsätta öka mängden död och döende lövved,
- Ej transportera ut lövved,

- Omföra granplanteringar till ädellövskog,
- Bevara och utveckla de skogliga fältskikten,
- Efter utredning: lägga igen avvattande dike,
- Inplantera inhemska arter som är i behov av områdets biotoper, i synnerhet arter knutna till ädellövskog, lokal proveniens ska eftersträvas,
- Bevara, restaurera och utveckla de faunistiska, floristiska och mykologiska värdena inom området,
- Gynna i området förekommande habitatlistad¹, rödlistad² eller sällsynt art,
- Ta bort eventuellt främmande arter av träd och buskar,
- Undvika markskador,
- Hålla delar av området tillgängligt för allmänhetens friluftsliv genom att underhålla enklare leder, uppsätta och underhålla några enklare bänkar och bord.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreseptatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreseptatet ska kunna uppfyllas.

Figur 2 Naturreseptatet är utmärkt med heldragen svart linje på kartan. Skala 1:10 000.

2. Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Åkeboda
Beslutsdatum:	2025-09-25
Areal:	Cirka 128,1 hektar, varav land cirka 128,1 hektar
Kommun:	Kristianstad
Förvaltare:	Stiftelsen O D Krooks donation i Kristianstads län och Länsstyrelsen, se bilaga 4 till beslutet
DOS-ID¹:	1132489
Natura 2000-ID²:	-
Natura 2000-skyddsstatus:	-
Gränser:	Se bilaga 1 till beslutet om bildande av naturreservat
Fastighet:	Del av Bockeboda 1:1 och Maglehult 2:20 i Kristianstads kommun
Markägarkategori:	Stiftelse och enskild
Läge:	Cirka 15 km väster om Kristianstad
Centralpunkt:	X 432700, Y 6209600 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region:	Nr 78 NO-Skånes skogslandskap
Inskrivna nyttjanderätter:	Uppgifter finns i akten
Gemensamhetsanläggningar:	Uppgifter finns i akten

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur.

² Rådets direktiv 92/43 EEG bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet).

2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

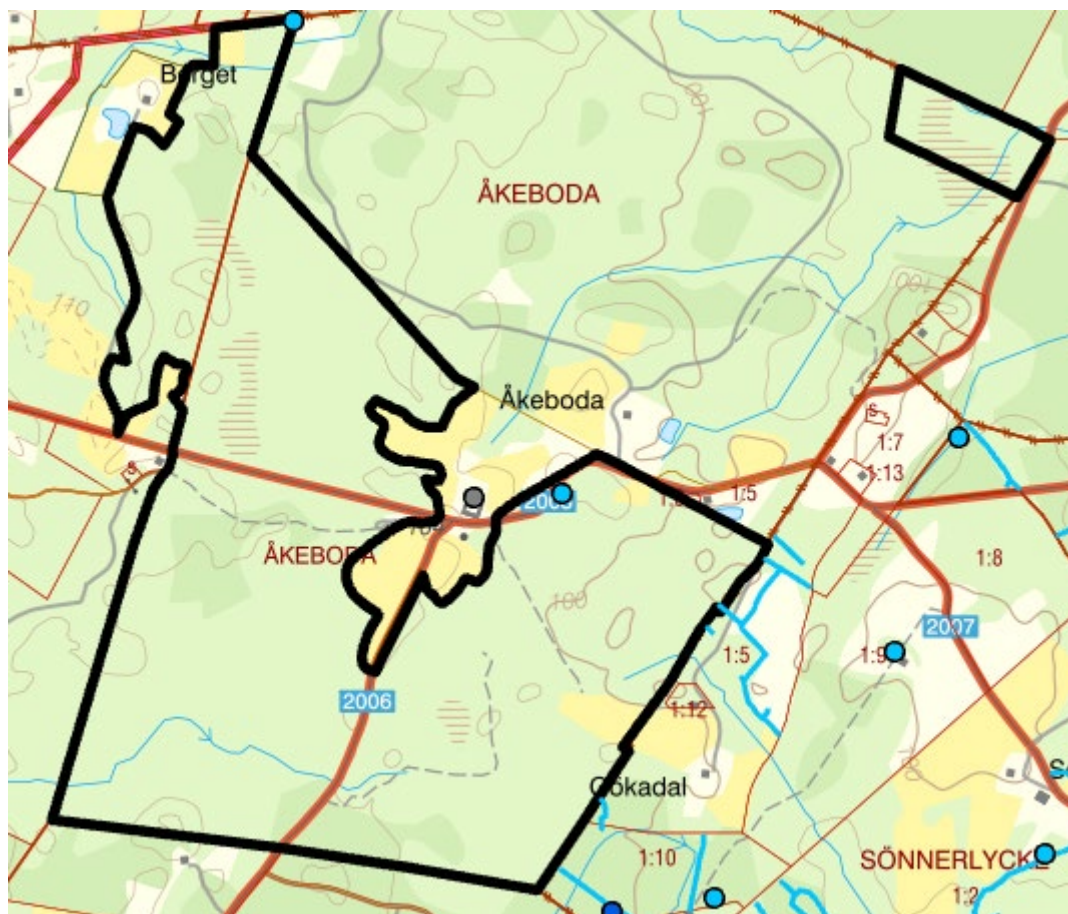
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Området ligger cirka 15 kilometer väster om Kristianstad uppe på Nävlingeåsen. Området runt omkring består av ädellövskogar, granplanteringar och spridd bebyggelse. Berggrunden består av granit. Jordarten består av sandig morän med inslag av två mindre kärrtorvsområden, ett mindre område med grusig morän samt ett mindre område med isälvssediment i nordväst.

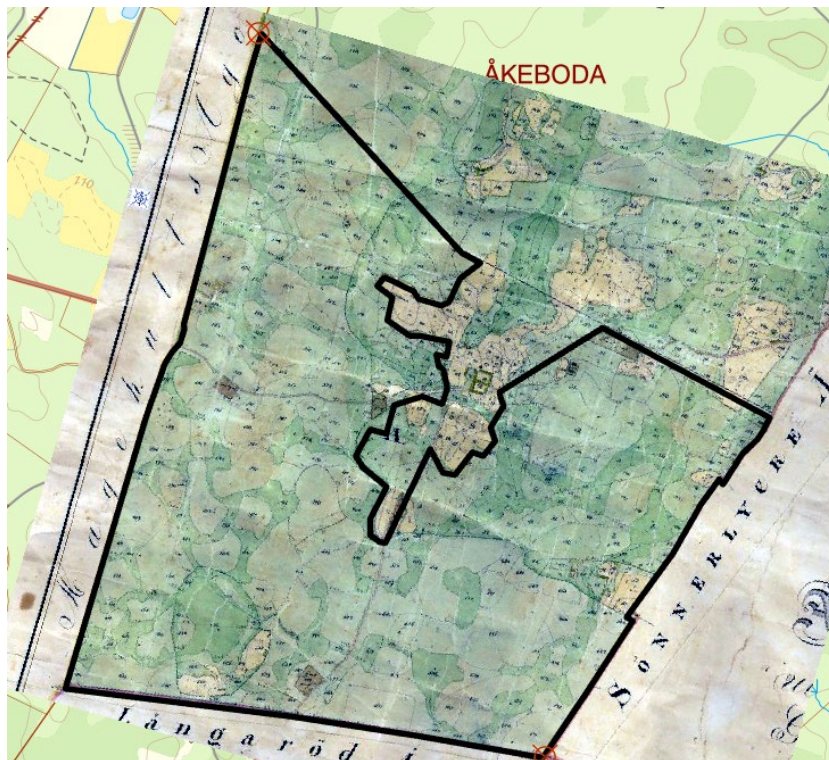
2.2.2 Historik och nuvarande markanvändning

Området har påfallande mycket få registrerade fornlämningar. De enda registrerade fornlämningarna utgörs öster om gården av resterna av en linbastu som är 16x9 meter och en gränssten i nordvästra hörnet av naturreservatet. Kring hela fastighetens ytterkant löper en stenmur, så även kring åkrarna inne på fastigheten. Rester av en äldre vånga stenmur finns också på fastigheten samt i området nordväst om gården enstaka odlingsrösen.

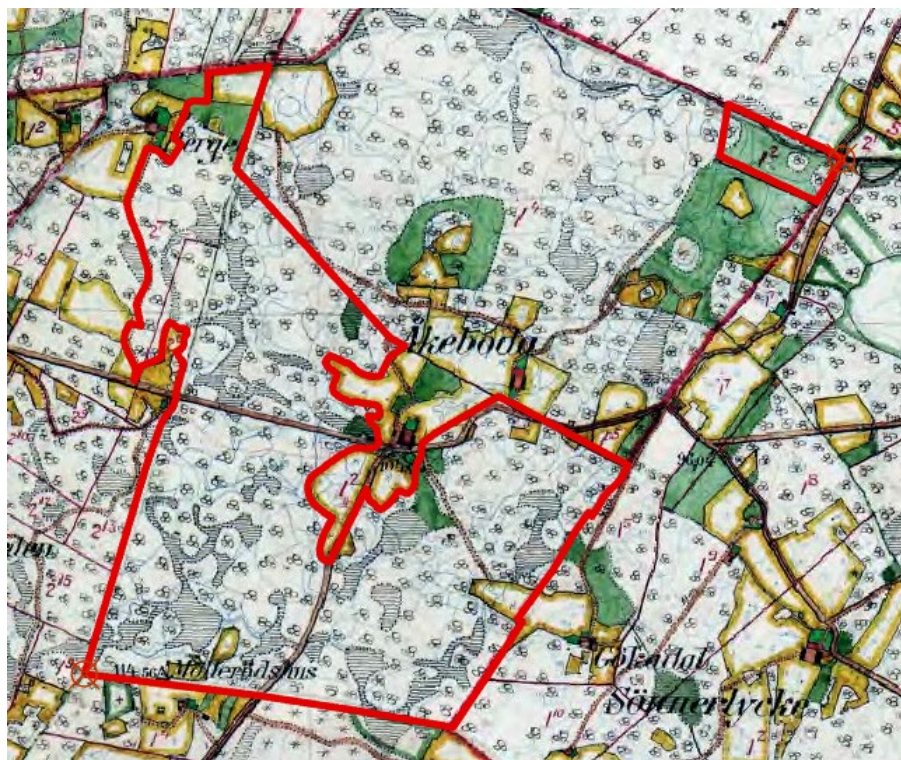
Laga skifte skedde år 1838 och stora delar av fastigheten utgjordes då av utmark, vilken var en mosaik med mer eller mindre trädbevuxna områden. Här fanns områden benämnda enebackar, fälader, skogsbevuxta backar och aladike. Mossen i sydväst utgjordes av en inhägnad kärräng. Med tiden togs djuren bort från utmarken och den fick växa igen. Det syns inga spår av någon plantering utöver de mindre granplanteringarna som succesivt, från 1950-talet till 1980-talet, planterades igen. Det är uppenbart att det aldrig togs ut mer virke från skogen än vad som behövdes för gårdens behov. Idag utgörs området av en senvuxen ädellövskog med ett mycket stort inslag av lövsumpskog.

Figur 3 Karta över kända fornlämningar.

Figur 4 Laga skift 1838 merparten av marken utgjordes av utmark

Figur 5 Häradsekonomiska kartan från år 1926–34. Notera mängden lövsumpskog, som fortfarande finns kvar.

Figur 6 Flygbild från år 1947. Stora delar av området var täckt med lövskog

2.2.3 Biologi

Åkeboda utgör en större sammanhängande bondeskog bestående av en mosaik av ädellöv- och sumpskogar. Av 128,1 hektar bedöms 115,8 hektar utgöras av värdekärna vilket är en mycket hög andel av områdets totala areal. I området finns inga diken, skogsbilvägar och i princip inga stubbar. Brukandet under mycket lång tid har i princip endast bestått i uttag av virke för gårdens egna behov. Skogen är virkestät, olikåldrig och mängden död ved ökande. I området finns helt opåverkade större skogskärr. Bäckarna i området har en naturlig utbredning. Flödesregimen i kombination med skogens utseende bedöms vara av nationellt intresse att bevara. I området förekommer barbastell (NT), nordfladdermus (NT) och större brunfladdermus. Inom området har vid fältbesök bl.a. häckande skogsduva, trädkrypore, nötväcka, spillkråka, större hackspett, grönsångare (NT), vårtordyvel (NT), porlav, skriftlav påträffats.

2.2.4 Friluftsliv

I området finns i dagsläget inga leder eller parkeringsplats. Däremot finns goda möjligheter att anlägga så väl vandringsleder som parkeringsplats om resurser tilldelas för detta ändamål.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsavverkning, skogsplantering och täktverksamhet.
- Avverkning av skog inom området eller i omkringliggande områden.
- Brist på förnygring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Borttagning och bortforsling av död ved.
- Hårt betetryck från klövvilt som förhindrar förnygring av träd.
- Utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena.
- Skötsel som avlägsnar kantzoner och skapar skarpa gränser mellan olika markslag.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Kvävenedfall påskyndar igenväxningen och kan påverka artsammansättningen i områdets naturtyper.
- Störningar kopplade till klimatförändringarna som t.ex. omfattande sommartorka, förändrat stormmönster med följd att träd faller i förtid.
- Införsel och spridning av invasiva och främmande arter.
- Nya sjukdomar och skadeorganismer som redan är införda eller har potential att bli ett problem om de införs.

Barbastell Natura 2000-art (1308)

Barbastell kan påverkas negativt av:

- Uttag av vatten eller andra hydrologiska förändringar som kan ändra fuktighetsförhållandena.
- Avverkning av hålträd som kan nyttjas som dagtillhåll i omgivningarna utgör ett reellt hot mot fladdermössen.
- Förlust av habitat till exempel glesa ädellövskogar, ekhagar småvatten, som används vid födosök.
- Renovering av byggnader med förekomst av barbastell.
- Störning från människor och maskiner m.m. vid övervintringsplatser så som jordkällare, grottor eller gruvor, eller platser för dygnsvila under sommaren.

3. Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

3.1 Övergripande mål

Bevarandemålen är långsiktiga och det som gäller när området har gynnsam bevarandestatus. Det är viktigt att påpeka att de måste revideras allt eftersom ny kunskap kommer fram.

Ett övergripande bevarandemål för typiska arter i området är:

- Artrikedomen och arttätheten i områdets befintliga habitat ska bevaras och utvecklas.
- Förekomsten av rödlistade växt-, svamp- och djurarter, som är knutna till området, ska bevaras och utvecklas, så att de kan föryngra sig i långsiktigt livskraftiga populationer.

3.1.1 Generella åtgärder

- Återskapa om möjligt en ännu mer naturlig hydrologi.
- Återför delar områden med gran till ädellövskog.
- Skapa mer död och döende ved.
- Vidta åtgärder för att stärka hotade arter.

3.2 Konsekvenser av klimatförändringar

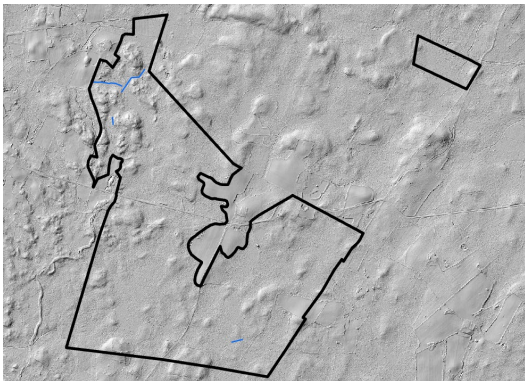
Vegetationszonerna kommer att flytta sig norrut i en takt som många arter inte hinner med i. Den prognostiserade ökade nederbörds mängden (15%) framför allt vintertid, kan komma att gynna utvecklingen lövsumpskogarna i området. De befarade torrare somrarna kan dock motverka denna utveckling. Ädellövskogen kan komma att gynnas genom ett varmare klimat, men träd och fältskikt kan likväl drabbas av omfattande torkskador med artförsvinnande som följd. Ett varmare klimat kommer att gynna spridning av invasiva arter till naturreservatet som slår ut den inhemska floran och faunan.

Exempel på skötselåtgärder för att motverka eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- Förflyttning av arter.
- Bekämpande av främmande och invasiva arter.

3.3 Hydrologisk restaurering

Åkeboda ligger på en vattendelare och är unikt genom att i princip sakna diken och att vattent går i naturliga bäckar. Inga kända dikningsföretag finns registerade på fastigheten. Det enda dike som hittills har identifierats är en genomskärning av ett höjddparti, se bild nedan. Denna bör igenläggas eller återskapas till bäck, för att öka den vattenhållande förmågan ytterligare i området.

Figur 7 Kända diket i blått

Figur 8 Bild på det enda diket inne på Bockeboda 1:1

3.4 Populationsstärkande åtgärder

3.4.1 Åtgärder för skogsduva

Skogsduva är en karaktäristisk art för äldre bokskogar. Den var tidigare rödlistad (2005). Skogsduvan kräver hålträd för sin häckning. Studier har visat att det är just avsaknaden av lämpliga bohål som är begränsande för arten. Holkar med ingångshålet 10 cm utgör en utmärkt bostad för dessa fåglar. Totalt bör minst femton holkar sättas upp.

3.4.4 Åtgärder för fladdermöss

Flera fladdermusarter är i stort behov av hålträd för överdagning och yngling. Hålträd bör därför tillskapas. Under en övergångsperiod innan det finns tillräckligt med hålträd bör holkar sättas upp. Totalt bör minst 20 holkar sättas upp.

4 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturreseptatet har delats in i sex olika skötselområden:

- Skötselområde 1 – Naturskogsliknade ädellövskog
- Skötselområde 2 – Ädellövskog - restaurering
- Skötselområde 3 – Lövsumpskog
- Skötselområde 4 – Stubbskottsskog
- Skötselområde 5 – Kärrmad
- Skötselområde 6 – Åker

4.1 Skötselområde Naturskogsliknade ädellövskog, cirka 77,3 hektar

4.1.1 Beskrivning:

Stort område med olikåldrig ädellövskog som domineras av bok, med ett stort inslag av ek, björk, lind, tall, fågelbär, hassel och andra lövträd. Skogen är virkestät, olikåldrig och mängden död ved både som stående och liggande är ökande. På träden förekommer fnösketicka, klibbticka, porlav, skriftlav och bandmossa. Fältskiktet är fläckvis och där växer bland annat liljekonvalj, långsvingel, kransrams, korallrot, harsyra och sydlundarv. I området förekommer barbastell (NT), nordfladdermus (NT) och större brunfladdermus. Miljön bedöms som lämplig för bechsteins fladdermus (EN). Inom området har vid fältbesök bl.a. häckande skogsduva, trädkrypare, nötväcka, spillkråka, större hackspett och grönsångare (NT) påträffats. På marken har vårtordyvel (NT) påträffats. Sannolikt skulle inventeringar ge betydligt fler rödlistade arter, särskilt svamparter.

Figur 9 Olikåldrig ädellövskog

Figur 10 Mängden död ved är ökande i området

4.1.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad naturskogsliknande ädellövskog bestående av främst av bok, ek, lönn, avenbok, lind och fågelbär.
- Antalet grova träd bör vara minst 20 per hektar.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 40 kbm/ha. Nyskapandet av död ved bör ligga kring 1-2 kbm/ha och år.
- Fullgod livsmiljö för barbastell och bechsteins fladdermus.
- Arter som bokvårtlav, lunglav och koralltaggschamp bör på sig förekomma i stabila populationer.
- Skogsduva bör häcka årligen i området.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska inte förekomma inom skötselområdet.

- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där framtida leder går.

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av mängden död och döende ved och avsaknad av tillräckligt många hålträd.

Figur 11 Målbild. Bilden är från naturreservatet Bjurkärr i Kronobergs län

4.2.3 Restaureringsåtgärder:

- Nyskapa cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år tills bevarandemålet är uppnått. Senvuxna eller för området grova träd får ej fällas.
- Uppsättning av minst 20 holkar lämpliga för skogsduva och minst 20 holkar för bechsteins fladdermus.

4.2.4 Skötselåtgärder:

När restaureringsåtgärderna är vidtagna och området uppnått god bevarandestatus vidtar skötselåtgärderna.

- Vid behov får röjning, fällning och ringbarkning ske för att kunna uppnå bevarandemålen. Avverkningarna ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved, då bokved bryts ner på cirka 20 år. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Ersätta holkar, vid behov, lämpliga för bechsteins fladdermus.
- Inplantering av arter som lever i andra naturskogsliknade ädellövskogar i Södra Sverige får ske. Ett lämpligt sätt är att lägga ut stockar från Åkeboda på vintern i

andra ädellövsreservat, med kända höga värden och återföra stockar både efter midsommar (insekter) och något/några år senare (svamp). Utläggning får ej ske i områden med kända phytoftera förekomster. Ett alternativ och ur phytoftera synpunkt säkrare sätt är att direkt utplantera de naturskogsarter som är i behov av detta.

- Borttagande av invasiva och eller främmande arter.

4.2 Skötselområde Ädellövskog – Restaurering varav gran, som ska övergå till naturskogsliknande ädellövskog cirka 10,3 hektar

4.2.1 Beskrivning:

Skötselområdet består av nio granplanteringar av olika storlekar och ålder. Någon är redan nedtaga av tidigare markägare och ej återplanterad. Andra planteringar kommer att tas ner av nuvarande markägare före 2033-12-31. Dessa områden utgör utmärkta föryngringsytor där en divers skog kan komma upp för att på sikt uppgå i skötselområde naturskogsliknade ädellövskog.

Figur 12 Granplantering i sydvästra delen

Figur 13 Granplantering i västra delen

4.4.2 Bevarandemål:

- Samma som för naturskogsliknande ädellövskog, men med undantag att mängden björk får och rönn ska vara hög under restaureringsfasen.

Bevarandemålet bedöms kunna vara uppnått om cirka 150 år.

4.4.3 Restaureringsåtgärder:

- Befintliga granproduktionsskogsmarker ska omföras till ädellövskog. Granplanteringar inom Bockeboda 1:1 ska nedtas före 2033-12-31 och ett

mindre granbestånd inom Maglehult 2:20 ska nedtas före 2035-12-31. Det är markägarens ansvar att avverka granen, för vidare info se bilaga 3 till beslutet. Länsstyrelsen är överens med markägaren till Maglehult 2:20 att länsstyrelsen röjer ner övriga granplanteringar inom fastigheten.

- All avverkad gran får saluföras.
- Om lövträd förekommer inom granplanteringarna ska dessa värnas och i möjligaste mån sparas.
- Bränning i syfte att vitalisera marken efter slutavverkningen får ske.
- Skogsmaskiner får ej skada kulturlämningar, ex röjningsrösen. Markskador i övrigt ska begränsas så långt möjligt. Förekommande bäckar och lövsumpskogar få ej köras sönder.
- Stödplantering av bör ske av främst lönn, ek, lind, fågelbär, avenbok och hassel. Inhägnad behöver ske pga viltbete. Lokalt frö och plantmaterial ska användas.
- Kontinuerlig röjning i det uppväxande trädbeståndet. Ek och andra lövträd ska prioriteras framför bok, som pga befintliga fröträd annars kommer att överta fullständigt.
- Fortsatt röjning av uppkommande granar och eventuella främmande arter.

4.3 Skötselområde Lövsumpskog cirka 33,1 hektar

4.3.1 Beskrivning:

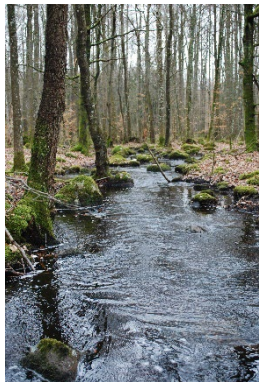
De odikade lövsumpskogarna medför att de är hydrologiskt unika. De har etablerat sig i varje fuktsänka i skogen. Klibbal dominerar med visst inslag av glasbjörk och ask (EN) som tyvärr till stor del har dött. Mängden död ved för området som helhet är ökande. I vissa delar håller gran på att etablera sig. I området ingår även en intakt mosse som ligger i sydvästra delen av naturreservatet. Mossen är särskilt speciell då kringliggande mark utgörs av ädellöv med blåbärsris under. Mossen domineras av senvuxen glasbjörk med flera vattenhöljor kring vilka bl.a. vitmossa, revlumner (fridlyst), skärmstarr, flaskstarr och vattenklöver växer. I den norra mossedelen växer mer tall med ett fältskikt av tuvull, tranbär och blåbärsris. Söder om mossedelen utbreder sig en klibbalskog på sockel. Fågellivet utgörs bland annat av entita (NT), större hackspett och stjärtmes.

Figur 14 Mellersta delen av mossen

Figur 15 Klubbalskog på sockel

Figur 166 Bäck i skogen

Figur 177 Vattnet får finna sin egen väg

Figur 188 Kring mossen växer ädellövskog med blåbärris

4.3.2 Bevarandemål:

- Flerskiktad lövsumpskog bestående av främst klibbal och glasbjörk med inslag av ask med förekomst av gläntor som hålls öppna genom områdets hydrologi.
- Mängden död ved i form av döda träd, högstubbar och lågor ska vara riklig, ett riktvärde bör vara minst 20 kbm/ha. Tillförseln av död ved bör ligga kring 1–2 kbm/ha och år.
- I områden med sockelbildande klibbal ska dessa gynnas framför enstammiga träd.
- Gran ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Främmande arter ska ej förekomma inom skötselområdet.
- Området får vara mycket svårframkomligt, med undantag där de framtida lederna går.

Bevarandemålet är till stora delar redan uppnått, med undantag av att mängden död ved behöver öka och enstammiga träd ringbarkas kring sockelbildande klibbal.

4.3.3 Restaureringsåtgärder:

- Nyskapa cirka 1–2 kbm död och döende ved /ha och år.
- Röja ner uppväxande granar. Mer än 3 kbm gran får ej lämnas per år och hektar pga risk för granbarkborrar.

4.3.4 Skötselåtgärder:

- Ringbarkning för att kunna uppnå bevarandemålen. Ringbarkningen ska spridas i tid för att kontinuerligt skapa ny död ved. Det brukar ta cirka tre år innan en ringbarkad al har dött. Allt avverkat material ska lämnas kvar i naturreservatet.
- Rökning av eventuellt inkomna granar, vilken ska lämnas som död ved.
- Inplantering av arter som lever i lövsumpskogar i Södra Sverige får ske.

4.4 Skötselområde Stubbskottsskog, cirka 2,2 hektar

4.4.1 Beskrivning:

Område med cirka 20 årig klibbal som har varit föremål för tidigare skörd. I området finns också äldre alar på sockel. Delar av området (cirka 0,54 hektar) har tidigare varit åker, men som pga markfukten nyttjats som betesmark under senare tid. Fältskiktet är sammanhängande och utgörs främst av starr, med inslag av humleblomster, smörblommor, ängsbräsa, skogsviol, vitsippa och skuggstjärnmossa. Önskan med att fortsätta med stubbskottsbruket är för att få ett vitalt fältskikt och på sikt få rejäla

alsocklar. Området ska också, om markägaren så önskar, kunna betas, vilket framför allt torra år utgör en resurs.

Figur 19 Al på sockel

Figur 20 Stubbskottsäng

4.4.3 Bevarandemål:

- Betad stubbskottsäng med en rotation på cirka 30 år på träden.
- Välutvecklat fältskikt i hela området.

4.4.4 Restaureringsåtgärder:

- Uppsättning av stängsel.
- Området är lämpligt för inplantering av smörbollar. Närmaste starka population är i naturreservatet Heljestad.

4.4.4 Skötselåtgärder:

- Avverkning vart femte år av en sjättedel av träden (alla stammar i samma al grupp), jämnt fördelat över ytan så att fältskiktet gynnas. Utfallande virke tillfaller markägaren. Grenar och ris får eldas på plats eller utläggas i närliggande skogligt skötselområde.
- Vårbränning av fjolårsförnan får ske.
- Bete får ske årligen, lämpligast med nötkreatur.

4.5 Skötselområde Kärrmad, cirka 0,15 hektar

4.5.1 Beskrivning:

Ett mindre område som utgörs av en naturlig glänta omgärdade av lövsumpskog. I området växer det heltäckande med starr i vilken bland annat strandklo, kärrsilja, sumpförgätmigej, kärrtistlar, springkorn finns.

Figur 191 Kärrmaden

4.5.3 Bevarandemål:

- Träd fri kärrmad bevuxen med starr med inslag av bl.a. strandklo och kärrtistlar.

4.4.5 Skötselåtgärder:

- Fällning av uppkommande träd och buskar, vilka utläggs i omgärdande skogsmark.
- Vårbränning av fjolårsförnan får ske.
- Området är lämpligt för inplantering av smörbollar. Närmaste starka population är i naturreservatet Heljestad.
- Slätter får ske, i så fall ska avslaget material transporteras bort eller utläggas på omgärdande skogsmark.

4.6 Skötselområde Åker, cirka 1,4 hektar

4.6.1 Beskrivning:

Två områden med åkermark som främst medtagits av arronderingsskäl och för att behålla områdets öppna karaktär.

Figur 202 Åkermark

4.6.2 Bevarandemål:

- Öppen brukad åkermark.

4.6.3 Skötselåtgärder:

- Plöjning och omläggning av vall får ske, liksom odling av grödor. Gödsling med organiska växtnäringsämnen och insådd av 1 och 2 åriga grödor får ske. Det är förbudet att använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel.

6 Friluftsliv

6.1 Allmän inledning

I dagsläget förekommer det inget organiserat friluftsliv i området. Öster om området ligger det populära friluftsområdet Bockeboda och längre västerut ligger det populära friluftsområdet Hovdala. Områdets unika karaktär medför att det i ett kunskapsförmedlande och rekreativt avseende bör markeras ut leder som tar mycket stor hänsyn till markförhållandena. Det är direkt olämpligt och skadligt att anlägga grusade leder i området. Spänger kan behövas på flera ställen för att torrskodd kunna ta sig fram. Om någon form av rastplats med eventuell grillplats anordnas, bör detta ligga i anslutning till parkeringsplats.

6.3 Information

Informationstavlor om naturreservatet ska sättas upp vid parkeringsplatserna (1 styck). Enligt önskemål från testamentesförmånstagarna Rädda barnen och Barncancerfonden ser de gärna att deras loggor är med på reservatsskylten.

6.4 Parkering

I naturreservatet bör två parkeringsplatser anläggas för minst 3–4 bilar per ställe, men med tiden kan dessa behöva utvidgas.

6.5 Anläggningar och vandringsleder

Det finns inga anläggningar eller anordnade vandringsleder i området.

6.6 Renhållning och sanitära anordningar

Området är ej tänkt att nå en sådan besöksomfattning att behov av renhållning eller sanitära anordningar är behövliga.

7 Jakt

Jakt bedrivs i området på jaktbart vilt. Föreskrifterna C4 och C12 gäller ej för innehavare av jakträtten inom naturreservatet vid jakt och fångst av vilt i enlighet med jaktlagstiftningens bestämmelser. Föreskrift finns mot förbud att utfodra jaktbart vilt. Bakgrunden till denna föreskrift är att motverka utläggning av foder för att kunna hålla onormalt höga viltstammar som även kan påverka angränsade marker och ökad näringstillförsel vid foderutläggning samt att fältskiktet kan ta stor skada vid onormalt höga viltstammar.

8 Utmärkning av naturreservatets gränser

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreservat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

9 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

10 Dokumentation och uppföljning

10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder. Dokumentation ska ske när anläggningar rustas upp eller nyanläggs.

10.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

10.3 Uppföljning av kostnader

Görs årligen av den som enligt avtal ansvarar för skötseln. Avrapportering ska ske till Länsstyrelsen årligen.

11 Kostnadsansvar och prioriteringar

Om det utgår annan statlig ersättning för skötsel av marker, till exempel miljöersättning, ersättning för restaurering etc. kan inte föreslagna skötselåtgärder (eller motsvarande åtgärder) utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 1. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Markskötsel

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Genomförande av skötselområdenas mål	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	1	Förvaltaren kan genom skötselavtal överföra ansvaret för vissa av ovanstående punkter.
Avverka barrbestånden	Se bilaga 3 uttag av barrbestånd	Ädellövskog-restaurering	Markägaren efter samråd med förvaltaren, senast 31 december 2033 för Bockeboda 1:1 och 31 december 2035 för Maglehult 2:20	1	Utfallande virke tillfaller markägaren
Röja gran	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	3	Granplanteringar på Maglehult 2:20 ansvarar förvaltaren för att röja ner
Stödplantering med lönn, ek, lind, fågelbär, avenbok och hassel	Efter nedtagit barrbestånd	Ädellövskog-restaurering	Förvaltaren	2	Kräver troligen inhägnad
Restaurera skogar genom att skapa döende/död ved	Löpande	Naturskogsliknade ädellövskog Lövsumpskog	Förvaltaren	2	Åtgärderna görs motor-manuellt
Frihuggning, röjning, gallring och fällning,	Vid behov	Samtliga skogsskötselområde	Förvaltaren	2	-

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
ringbarkning för att uppnå bevarandemålet		n			
Skötsel av stubbskottsskog	Löpande	Stubbskottsskog	Förvaltaren	3	Utfallande virke tillfaller markägaren
Vårbränning	Vid behov	Stubbskottsskog, Kärrmad	Förvaltaren	3	
Slåtter	Vid behov	Kärrmad	Förvaltaren	3	
Åkerbruk	Årligen	Åker	Arrendator	-	-
Borttagande av invasiva och eller främmande arter	Löpande	Hela naturreservatet	Förvaltaren	2	-
Stödinplantering/insådd av för biotopen lämpliga arter	Vid behov	Hela naturreservatet	Förvaltaren	3	Lokal proveniens
Bete	Årligen	Stubbskottsskog	Markägaren	3	Om markägaren så önskar
Hydrologisk utredning	Snarast		Länsstyrelsen	2	-
Genomförande av restaurering av hydrologin	Snarast	Enligt bilaga 2 till beslutet	Ej klarlagt	2	-
Övervakning av florans, faunans och svamparnas utveckling	Vid behov	Hela naturreservatet	Länsstyrelsen	3	-
Revidering av skötselplan	Vid behov	-	Länsstyrelsen	1	Vid behov
Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	Efter anvisningar från Naturvårdsverket	-	Länsstyrelsen	1	-
Tillsyn av naturreservatet	Löpande	-	Länsstyrelsen	3	Prioriteringen kan behöva öka efter leders anläggande

Anläggningar

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötselområde	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Utmärkning av naturreservatets gränser	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Länsstyrelsen	1	Översyn vart 10:e år
Uppsättning av informationsskyltar	Snarast efter att beslutet trätt i laga kraft	-	Länsstyrelsen	1	2 stycken inkl. skyltställ
Underhåll av parkeringsplatser	Löpande	-	Förvaltaren	1	-
Nystängsling	Vid behov	Stubbskottskog	Markägaren	3	-
Underhåll av stängsel	Vid behov	Stubbskottskog	Arrendatorn	1	-
Uppsättning och underhåll av holkar för fladdermöss och skogsduva	Snarast sedan löpande	Naturskogsliknande ädellövskog	Förvaltaren	2	Fladdermus 20 stycken Skogsduva 20 stycken
Anläggande och underhåll av enklare led, spänger, bänkar och bord	Vid möjlighet sedan löpande	-	Förvaltaren	3	-
Underhåll av väg	Vid behov	-	Väghållaren	-	-
Anläggande och underhåll av parkeringsplatser	Vid möjlighet	Enligt bilaga 2 till beslutet	Förvaltaren	3	-

12 Rödlistade arter

Tabell 2. Förekomst av rödlistade arter inom naturreservatet

- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)
- arter (EU) är de arter som för vilka Sverige ska peka ut Natura 2000-områden, det vill säga arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) bilaga 1, art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 2 eller listan över arter våtmarksfåglar som angetts förekomma inom Natura 2000-områden i Sverige
- arter (övriga EU) som är listade i EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) bilaga 4 omfattas av ett generellt artskydd

RE	CR	EN	VU	NT	LC
Nationellt utdöd	Akut hotad	Starkt hotad	Sårbar	Nära hotad	Livskraftig

Tabell över rödlistade arter Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Kärlväxter	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
Funga	Korallticka	<i>Grifola frondosa</i>	NT
Fåglar	Entita	<i>Poecile palustris</i>	NT
Fåglar	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT
Fåglar	Grönsångare	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	NT
Insekter	Vårtordyvel	<i>Trypocopris vernalis</i>	NT
Däggdjur	Barbastell	<i>Barbastella barbastellus</i>	NT / EU
Däggdjur	Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	NT / EU

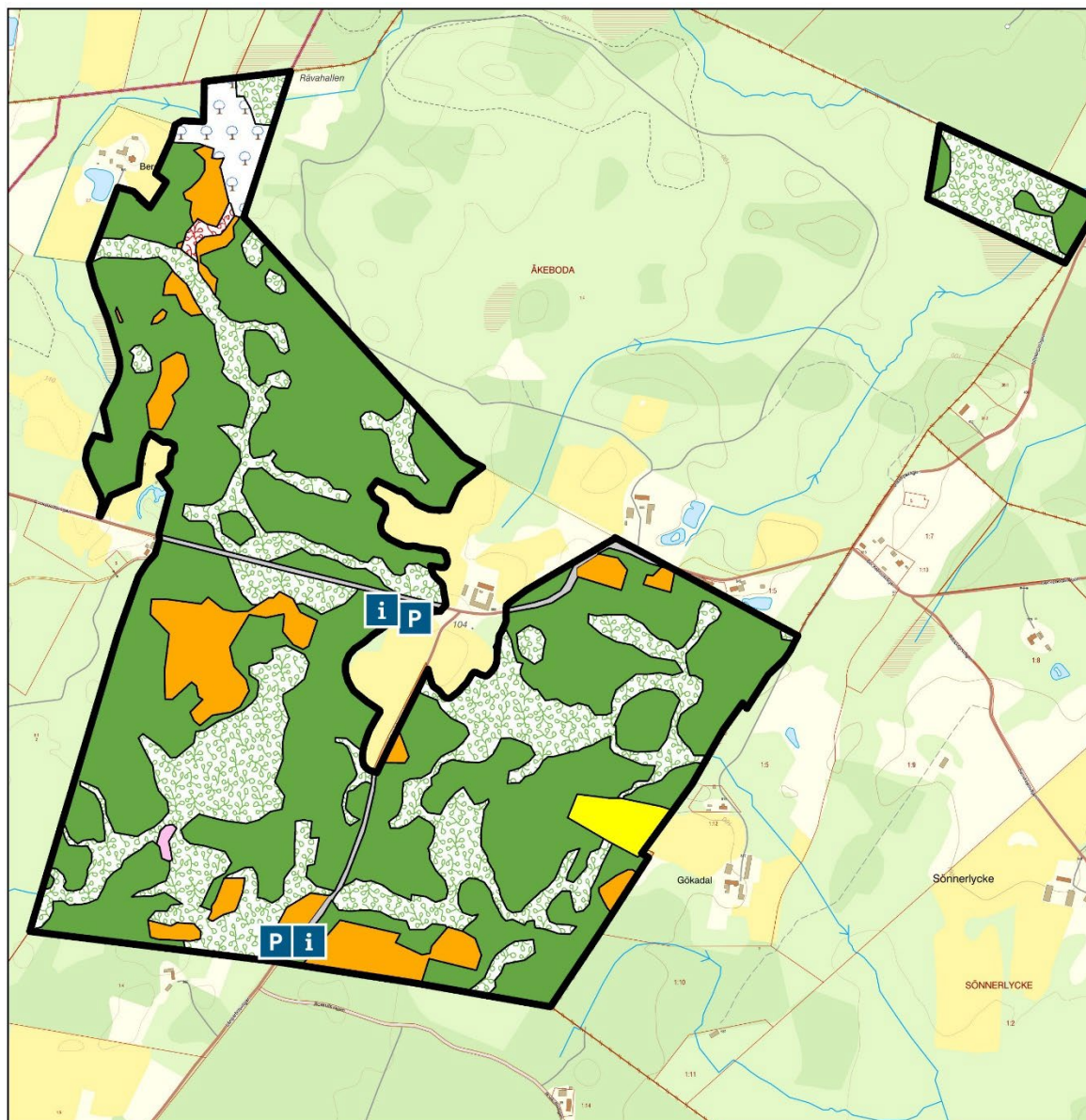
13 Källor

- Strategi för formellt skydd av skog i Skåne län, Länsstyrelsen i Skåne län, rapport 2006:1
- Fakta skog 1, 2008, SLU, Gunnar Isacson, Jörg Brunet
- Fakta skog 12, 2008 SLU, Örjan Fritz
- Restoration of beech forest for saproxylic beetles—effects of habitat fragmentation and substrate density on species diversity and distribution, Biodivers Conserv (2009) 18:2387–2404, Jörg Brunet & Gunnar Isacson
- Artportalen www.artportalen.se
- Artdatabankens artfaktablad <http://www.artdata.slu.se>
- Kulturmiljöprogram för Skåne, Kulturmiljöprogram för Skåne 2006, Länsstyrelsen i Skåne län
- Naturvårdsverket 2014. *Åtgärdsprogram för barbastell*, 2015–2019. Naturvårdsverket, Stockholm
- Grön infrastruktur i Skåne – nulägesbeskrivning 2020, Länsstyrelsen Skåne
- Naturvärdesöversikt - regionalt värdefulla områden för biologisk mångfald, Länsstyrelsen Skåne 2022
- Värdeutlåtande Svefa AB 2023

12.2 Kartor

- Laga skifte 1838, 11-dju-25. Lantmäteriets kartservice
- Häradsekonomiska kartan, 1926–34, Önnestad 3–61, Rikets allmänna kartverks arkiv
- Flygbild från 1947, Lunds universitet
- Övriga kartor och bakgrundskartor, Lantmäteriet. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga A. Skötselområdeskarta

Bilaga A, Skötselområden

— Naturservatsgräns

Anläggningar

Skötselområden

- Naturskogsliknande ädellövskog
- Ädellövskog - restaurering
- Lövsumpskog
- Lövsumpskog - restaurering
- Stubbskottsskog
- Kärrmad
- Äker

Skala 1:10 000

0 0,13 0,25 0,5 Kilometers

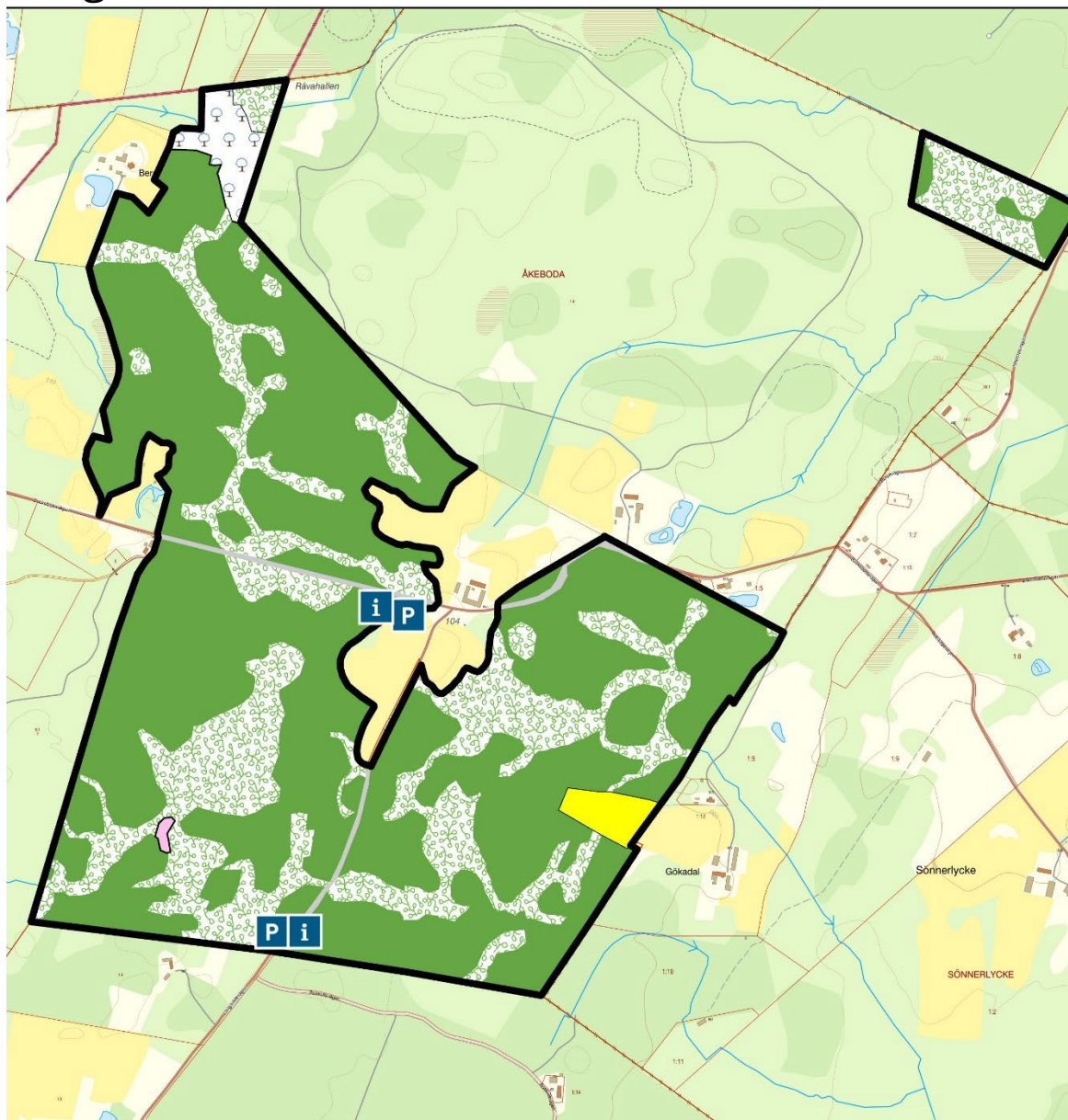
- P Parkeringsplats
- i Informationsskylt

Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 30384-2024, 1290-278

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B. Målbildskarta

Bilaga B, Målbild

— Naturservatsgräns

Skötselområden

- Naturskogsliknande ädellövskog
- Lövsumpskog
- Stubbskottskog
- Kärrmad
- Åker

Anläggningar

- P Parkeringsplats
- i Informationsskylt

Skala 1:10 000

0 0,13 0,25 0,5 Kilometers

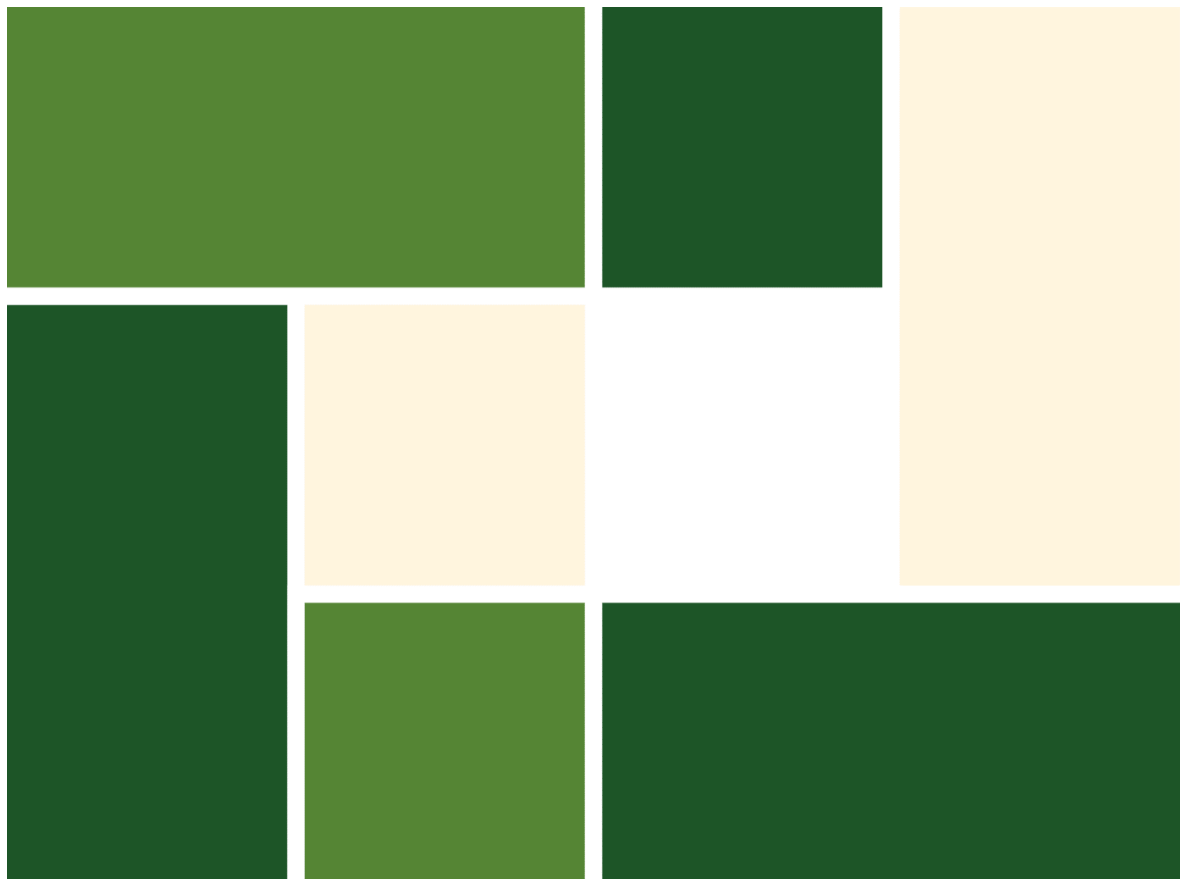
Tillhör Länsstyrelsens beslut
dnr 30384-2024, 1290-278

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreservatet Åkeboda utgör ett hydrologiskt unikt område då det är odikat och bevuxet med naturskogslikande ädellövskog i en mosaik med lövsumpskogar. I området finns mycket goda förutsättningar för hotade arter. Det finns planer på att anlägga enklare vandringsleder.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda naturreservat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller också information om friluftsliv, samt om hur en framtida uppföljning av området är tänkt att ske.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane

Bilaga 6. Inkomna yttranden och bemötande

Tillhör beslut den 25 september 2025 om bildande av naturreservatet Åkeboda i Kristianstads kommun.

Skogsstyrelsen: ser positivt på att naturvärdena i området skyddas långsiktigt enligt presenterat underlag och tillstyrker förslaget till bildandet av naturreservatet.

Trafikverket: ser positivt att ordinarie vägunderhåll är undantagen i föreskrifterna, men vill med nedan text förtydliga vad Trafikverket ser att undantagen för väghållning innebär:

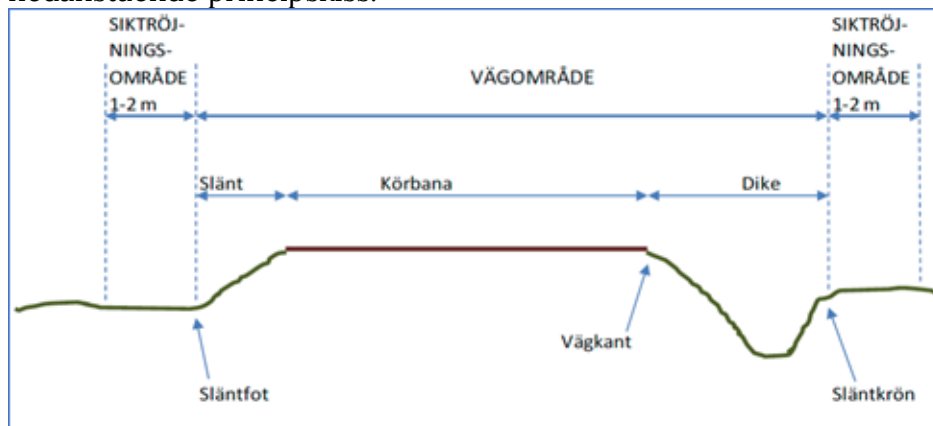
Väghållning

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande nödvändiga åtgärder så som till exempel hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Siktröjningsområde

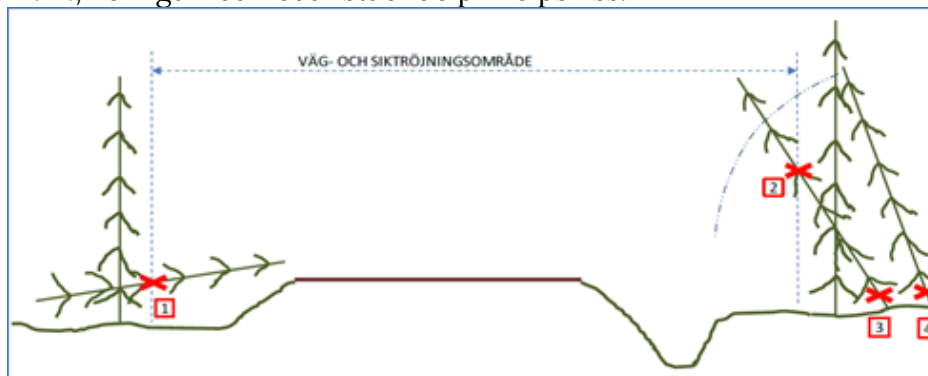
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar inom siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa farliga kanträd

m.m., i enlighet med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3). Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4). För samtliga fall gäller att fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera ska kvarlämnas i terrängen, dock alltid utanför gräns till siktröjningsområdet.

Trafikverket har inga övriga synpunkter.

Länsstyrelsen: Drift och underhåll av väg kan fortgå precis som tidigare.

SGU: Avstår från att yttra sig.

Skanova (Telia Company) AB: har markförlagda teleanläggningar inom området. Skanova önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning.

Skanova behöver ha möjlighet att underhålla ledningar i området och önskar att hänsyn tas till detta.

Om så önskas kan ledningarna skickas digitalt i dwg-format för att infogas på plankartan. Kontakta

<https://www.ledningskollen.se>

Kabelanvisning beställs via [Ledningskollen.se](https://www.ledningskollen.se)

Länsstyrelsen: Drift och underhåll av ledningar kan fortgå precis som tidigare.

E.ON Energidistribution AB: har följande synpunkter.

Inställning

E.ON tillstyrker förslag till beslut om naturreservat under förutsättning att nedanstående yrkanden om ändringar i föreskrifter införs, i annat fall motsätter sig E.ON förslaget till beslut.

Yrkanden

Att det i undantagen från föreskrifter framgår att:

- Tillåter motordrivna maskiner i, till och från ledningsstråket, även innefattande parkering av fordon
- Det ska framgå i föreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas

Bakgrund till yrkande

Inom det föreslagna naturreservatsområdet har E.ON ett lokalt nät bestående av låg- och mellanspänningskabel som passerar genom området längst med vägen, samt en transformatorstation på södra sidan av vägen in mot naturreservatet, se bifogad karta.

Vid kabel- och linjefel eller andra typer av fel är det nödvändigt att få reparera ledningen. För att kunna utföra nödvändig drift och nödvändigt underhåll samt reparation av ledningarna är det en förutsättning att motordrivna maskiner kan framföras i samt till och från ledningsgatan och ledningsstråket, samt att fordon vid dessa tillfällen har rätt att parkeras inom detta område. E.ON yrkar för att detta förtydligas i avsnitt "undantag för föreskrifter".

Anslutningsplikt

Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av området, bör det framgå i reservatföreskrifterna att förändring av elnätet får tillståndsprövas. När en begäran om utökning av elnätet görs har E.ON har anslutningsplikt och kan inte neka en anslutning till elnätet.

Övrigt

E.ON noterar i "undantag från föreskrifter" att "drift, underhåll och ombyggnad inom gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt" är okej så länge man meddelar förvaltaren i tid. Vi tolkar därmed detta som att en eventuell framtida ändring/reinvestering/ombyggnad av transformatorstationen inom området (med rättighet aktnummer 2011/16931) inte kommer utgöra ett framtida problem.

E.ON förutsätter att hänsyn tas till ovanstående synpunkter samt att vi i fortsättningen kan sköta om våra anläggningar enligt gällande föreskrifter och standarder.

Länsstyrelsen: Drift och underhåll av ledningar och anläggningar (er omnämnda transformatorstation) får ske i fortsättningen precis som det tidigare har skett. Vilket tillåter motordrivna maskiner i ledningsstråket och parkering samt att på befintliga vägar nyttja er rätt att ta väg till ledningsstråk.

Ni har på karta redovisat att ni har en kabel som är förlagd längs med vägen, eller ligger utanför naturreservatet. Behov av att köra i terrängen utanför vägområdet bör därmed ej föreligga.

Nyanslutningar till befintligt elnät är en dispenspliktig verksamhet, då nyanslutningen kan innebära grävning eller annan åtgärd i inom naturreservatet.

Lunds botaniska förening: ställer sig positiv till inrättandet av detta reservat, som kommer att bidra till bevarandet av dess biologiska värden samt nästintill opåverkade skogsvattendrag och -våtmarker. Föreskrifter, åtgärder och skötselplan förefaller vara ingående och adekvata för området.

Härlövs IF och Skånes Orienteringsförbund: Detta berör ett viktigt område vad det gäller orienteringstävling och träning. Härlövs IF anordnar tävlingar och träningar två-tre gånger per år i detta område. Härlöv har i många år haft en träning i Åkeboda i mitten av maj. Det brukar vara en populär träning, ofta samordnad med Polarna – en verksamhet som riktar sig till pensionärer.

Detta har inte haft en negativ påverkan på djur och natur utan kanske tvärtom, vilket idag gör att det är ett attraktivt område att bevara.

Orientering och folkhälsa

Orientering engagerar medborgare i alla åldrar, från barn till personer upp och över 90 års ålder. Det bedrivs enskilt av enskilda utövare, i träning och tävlingsform. Det finns ungdomsträningar, pensionärsorienteringar, trimorientering, elitorientering i tävlingsform, mm. Orientering har en väldigt positiv påverkan på folkhälsa och flera studier pekar på att det är en minimal negativ påverkan på natur, och i vissa fall till och med en positiv sådan.

Orientering kan störa djur, för att hantera detta har vi inom orienteringen dels banläggningsmallar för att minimera påverkan på hur vi möter djur. Vi utbildar våra arrangörer på ett sådant sätt att vi ska minimera påverkan på natur och djur. Då vi är gäster och vill ha fortsatt tillgång till naturen. Så vi vill inte åstadkomma skada, eller skapa negativa känslor mot orienterare hos allmänhet, markägare och myndigheter.

För att säkerställa ett tillräckligt hänsynstagande har orienteringsrörelsen frivilligt ålagt sig att verksamheten ska föregås av samråd med berörda parter. Svensk orienterings överenskommelse har i stort byggts in i Naturvårdsverkets "Allmänna råd för orientering och andra friluftssammanslagningar" (AR 96:4) med bl.a. "vårdatumstopp" och anvisningar för de till stoppet närliggande perioderna då särskild hänsyn ska tas. Vi kan konstatera

att ett väl fungerande samarbete har utformats under årens lopp och att flertalet planerade tävlingar har kunnat genomföras i samförstånd med berörda parter.

Under vissa tider på året måste särskild hänsyn tas vid genomförandet av organiserade friluftsanslag. Detta gäller framför allt under yngeltiden för såväl däggdjur som fåglar. Då faktorer som naturtyper, biotoper, fauna, flora och klimat varierar beroende på geografiskt läge, har landet indelats i fem regioner.

Traditionellt har det då i Skåne varit att under yngelperioden, 1 maj till 30 juni, anordnades inget annat än mindre, begränsade arrangemang. Det anordnas klubb- och kretsträningar. Men inga öppna tävlingar. Dessutom finns det en period före och en period efter detta, vilka var 21–30 april och 1–10 juli då det skall tas särskild hänsyn till naturen med dess växt- och djurliv med krav på hänsyn för att så långt möjligt undvika störningar framför allt på det vilda.

Efter ett gediget samarbete mellan olika aktörer, Naturvårdsverket, LRF, Skogsstyrelsen, Länsstyrelsen i Skåne län, Sveriges Friluftsråd och Svenska Orienteringsförbund togs det i april 2022 fram en skrift av Naturvårdsverket "Arrangemang i naturen" som ersätter de tidigare Allmänna rådet (96:4) "Orientering och andra friluftsanslag". Detta var angeläget bl.a. då det finns många aktörer som kommersiellt bedriver organiserade aktiviteter i naturen utan att varken ha samråd eller någon kunskap om vilken påverkan deras aktiviteter har på naturen. I de nya anvisningarna regleras alla som bedriver arrangemang i naturen. Mycket av det som står i anvisningarna följer orienteringsrörelsen redan. Det som orienteringsrörelsen speciellt välkomnar är att MBL's hänsyns krav och kunskapskrav ska vägleda var och när man kan bedriva träning och tävling. Denna ansvarsförskjutning från en detaljreglering till ett utökat egenansvar borde ges tydligare uttryck i utformandet av reservatsbestämmelser i Skåne.

Problem med reservatsskrivningen

Vi är glada att ni i de föreliggande föreskrifterna pekar ut att ett av syftena med reservatet är att främja friluftsliv. Men vi ser också bekymmersamma avsteg från överenskommelsen arrangemang i natur och allvarliga inskränkningar av vår allemansrättsliga rätt att bedriva orientering.

Vi ser inte att det är rimligt att begränsa träning och tävling i reservatet under den tidsperiod som anges. När naturreservat

tillskapas och denna typ av begränsningar ska införas, så behöver det ställas mot andra intressen som friluftsliv och folkhälsa. Samt att det behöver visa på vilket sätt orienteringsträning eller -tävling skulle vara skadligt för natur- och djurliv, samt kräva dessa begränsningar. I det aktuella reservatet och skriften finns ingen sådan analys, som pekar på de skyddsbehov och tidsgränser som gör att det fodras att inskränka på allemansrätten och möjligheterna till rörligt friluftsliv i den aktuella perioden. Vi kan inte se någon hänvisning till vetenskapliga studier eller till någon annan dokumentation som föranleder detta beslut. Det finns i Länsstyrelsens strategi kring reservatsbildning på sid 23–24 exempel på vilka tider som specifika arter bör skyddas,

men vad vi kan utläsa av de aktuella Reservatsbestämmelserna för Åkeboda så finns inte denna typ av motiv av datumgräns utifrån vilka arter som tarvar detta skydd.

Förslag till skrivningar

Länsstyrelsen motiverar inte på ett rimligt sätt de inskränkningar i allemansrätten som man vill göra med hjälp av dessa reservatsföreskrifter. Vi tycker att det är sorgligt att man frångår de överenskommelser som gjorts nationellt inom ramen för arrangemang i naturen. Detta försvårar för orienteringen att vara den positiva kraften i samhället och för folkhälsan, som den kan vara.

Vi önskar att tankegångarna i "Arrangemang i Naturen" ska beaktas vid skrivningen av reservatsbestämmelser". Därför vill vi se ändringar i de aktuella föreskrifterna.

Vårt förslag är att punkten C5 ändras till:

under tidsperioden 1a maj till 30 juni anordna och organisera tävling utanför väg eller markerad led. Övrig tid ska reservatets förvaltare alltid informeras,

Det vill säga en tidsgräns som följer vårdatumstoppet som det funnits en överenskommelse om sedan tidigare, men att detta inte berör mindre arrangemang som träningar.

Länsstyrelsen: Länsstyrelsen anser att det finns behov att justera vårdatumstoppet då vårarna på grund av klimatförändringen kommer allt tidigare och att det därför är motiverat att regionanpassa de allmänna råden. Länsstyrelsen anser därför att förbudsperioden bör vara den 1 april-15 juli för att anordna och organisera tävling eller träning utanför väg eller markerad led. Övrig

tid ska reservatets förvaltare alltid informeras. Länsstyrelsen anser att förekommande vilt och fåglars behov av ostördhet från tävlingar och träningar inom den aktuella tidsperioden väger tyngre än människans önskan om att utöva olika sporter i området under denna tidsperiod.

Naturskyddsföreningen Kristianstad/Bromölla: Föreningen ser positivt på att skapa ett större sammanhängande område med höga naturvärden och de åtgärder som föreslås. Nävlingeåsen har, förutom de beskrivna naturvärdena i Åkeboda, ytterligare områden med stor biologisk mångfald och höga naturvärden. De finns upptagna i Kristianstad kommuns Naturvårdsplan och det är värdefullt, att med gröna stråk kunna sammanlänka dessa områden. För såväl fauna och flora som rekreation och fritid.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Mottagare

För att överklaga skriver ni till Regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet. Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Avdelningen för natur och vatten, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den **23 oktober 2025**.

Om den som vill överklaga beslutet företräder det allmänna ska överklagandet dock ha kommit in tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).